

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

ENTD OCT 24 1969

V I E N Y B Ė

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

83 M. 16 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1969 M. RUGSĖJO (SEPTEMBER) 26 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 30 C.

J. Ormano pastangos padėti vyresniems namų savininkams

New Yorko mero John Lindsay rezidencijoje Gracie Mansion, svarbiam posėdžiui buvo iškviesti miesto tarybos narys Arthur Katzman ir mūsų bendradarbis Jonas Ormanas.

Nuotraukoje matome svarbų momentą - mērą Lindsay pasirašantį New Yorko miesto tarybos priimtą įstatymą, pagal kurį 50% (pusiau) sumažinami mokesčiai namų savininkams, sulaukusiems 65 ar daugiau metų amžiaus, gyvenantiems nuosavyse vienos ar dviejų šeimų namuose, gaunantiems metinių pajamų nedaugiau \$3,000 (įskaitant Social Security pensijas, investicijų ir bankų nuosimčius, bei kt. pajamas). Dar viena svarbi sąlyga kvalifikuotiems aplikantams yra ta, kad namo savininku turi būti tapęs prieš 5 ar daugiau metų.

Mokesčiams sumažinti aplikacijos (prašymai) bus priimamos N. Y. miesto mokesčių skyriuje (Tax Department) nuo vasario 1 iki kovo 15. Namų savininkai, kurių aplikacijos bus patvirtintos, sekančiais metais mokės tik pusę sumos, kurios iki šiol mokesčių mokėjo už nuosavybę.

Tarybos narys A. Katzman su J. Ormanu labai daug ir sunkiai dirbo iki šio įstatymo buvo praveistas. Nebuvo lengva gauti visų tarybos narių talkos ir pritarimo.

Jonas Ormanas yra Richmond Hill, N. Y. Taxpayers Association pirmininkas. Šiam įstatymui praveisti jis vadovavo vėjui parašus rinkti. Dirbo įtemptai iki visus įtikino ir, pagaliau, susilaukė visų penkių New Yorko miesto valsčių gyventojų pritarimo ir surinko kelias dešimt tūkstančių parašų.

Įstatymas pasirašytas 1969 m. birželio 9. Dabar tarybos narys A. Katzman ir Jonas Ormanas organizuoja naują vėjų, kurio tiks-

las iškovoti įstatymo papildymą, kad ir po \$5,000 metinių pajamų gaunantieji namų savininkai galėtų naudotis 50% sumažintų mokesčių teise.

New Yorke ir apylinkėse gyvenančių lietuvių didesnė dalis yra namų savininkai ir jų dauguma sulaukė senesnio amžiaus. Taigi, keliolika tūkstančių lietuvių iš karto šiomis lengvatomis galės naudotis nuo 1970 m. balandžio mėn. Lietuviai sutaupys tūkstančius dolerių, kurių dalis, kaip Ormanas tikisi, atliks ir mūsų visuomeninei veiklai, kultūrinėms įstaigoms ir spaudai išlaikyti.

Už tokią praktišką pagalbą didelė padėka priklauso miesto tarybos nariui A. Katzman, mērui Lindsay, bet labiausiai mūsų J. Ormanui už iniciatyvą ir pastangas įstatymą praveisti.

Jono Ormano veikla turėtų būti pavyzdžiu ir kitų miestų lietuvių veikėjams, kaip savo vietovių gyventojams ir savo tautiečiams praktiškai padėti, ypač sulaukusiems vyresnio amžiaus. J. Ormanas, kuris Richmond Hill, N. Y. turi savo apdraudos, nekilnojamo turto pirkimo ir pardavimo įstaigą, apylinkės gyventojams yra suteikęs ir kitokių patarnavimų visų gerovei.

Pajudinus klausimą dėl mokesčių sumažinimo už nejudomąjį turtą, kilo sumanymų vyresniems gyventojams palengvinti ir kitose srityse. Viena jų jau sėkmingai vykdoma. Tai teisė naudotis miesto susisiekimo priemonėmis, traukiniais (subway) ir autobusais, mokant tik pusę kainos. Pensininkams nuo rugsėjo 1 d. išduotos kortelės, kurias parodę vietoje 20 c., mokama tik 10 c.

J. Valaitis

Nuotraukoje (iš k.): New Yorko miesto tarybos narys Arthur Katzman, mērą John Lindsay ir Jonas Ormanas.

Pabaltiečių jaunimas demonstruoja prie Jungtinių Tautų rugsėjo 20 d. Demonstraciją surengė BATUNas, protestuojant Molotovo-Ribbentropo sutartį prieš 30 metų, kai Tarybų Sąjunga su Hitleriu pasidalino Baltijos valstybes.

LIETUVIAI PASAULYJE

R. Šilbajoris apie pabaltiečių muziką

Columbus, Ohio, PLB Apylinkė spalio 12 d., sekmadienis, 4 val. p.p. Columbus Gallery of Fine Arts (480 East Broad Street) rengia pabaltiečių koncertą. Ryšium su šiuo įvykiu, R. Šilbajoris, PLB Columbus Apylinkės sekr., amerikiečių spaudai nusiuntė tokio turinio pranešimą apie pabaltiečių muziką:

„Trijų Baltijos tautų - lietuvių, latvių ir estų - muzikos tradicijos yra labai senos, bet kartu ir labai naujos. Šie kraštai nuo senovės turi paveldėję turtingą liaudies dainų lobį, bet ilgąsveitimųjų priespaudos metais laikė savitos rašytos muzikos išsivystymą iki pat devyniolikto šimtmečio vidurio kada tautinio atgimimo dvasia įkvėpė baltų tautas kurti savo kultūros vertybes. Įskaitant ir muziką.

Pirmieji baltų kompozitoriai plačiai naudojo liaudies dainų medžiagą, ją keisdami ir praturtindami vakarų bei rytų Europos muzikos atsiekimų šviesoje. Dainų harmonizavimą chorams labai paskatino masinės dainų šventės, kurios prasidėjo devyniolikto šimtmečio antroje pusėje ir greit išaugo į populiarias tautinės dvasios demonstracijas.

Nepriklausomybės metais visi trys baltų kraštai įsteigė savo stiprias muzikos mokyklas, valstybines operas ir simfonijos orkestrus. Nauji kompozitoriai vystė savo meną glaudžiam sąryšyje su Vakarų Europos muzikos raiša, ypač sekdami

tuo metu vyraujančią tautinio romantizmo tradiciją.

Antroji sovietų okupacija padalino baltų muzikus į dvi dalis: vieną pasirinko gyvenimą ir darbą Vakaruose, o kiti liko namuose ir dabar privalo nusilenkti sovietų reikalavimams muzikos srityje. Laisvojo pasaulio-baltų kolonijos išugdė naują kompozitorių kartą, kuriai pasisekė sujungti savo tautų kultūrinį paveldėjimą su vėliausiais Vakarų muzikos atsiekimais.

■ Dr. Aldona Vaišnienė LB C. V. Švietimo informacijoje apgailestauja, kad dar kovo mėnesyje paskelbtasis LB centro lituanistinių mokyklų vėjus turėjo būti įvykdytas iki birželio mėn. o dar iki dabar neišvystytas. Ji taip pat apgailestauja, kad lituanistinių mokyklų dar daug mokinių nelanko. Rugsėjo mėnesio pabaigoje ragina bendruomenės veikėjus sukurti. Kitaip, kaip galima pateisinti metus pavadintus švietimo ir šeimos metais.

■ Prof. V. Maciūnas renka Vinco Krėvės biografinį archyvėlį, kurį saugos Pensilvanija u-tas.

■ Pirmoji laida anglų kalba Lithuania 700 Years (1,500 egz.) jau išparduota. Planuojama leisti antroji (1,000 egz.). Leidimus finansuoja Lietuvos Nepriklausomybės fondas.

Kaip lietuvis Vytautas Aras bandė pavogti Gutenbergio Bibliją iš Harvard Universiteto bibliotekos

Š. m. rugp. 21 d. New York Times pirmame psl. buvo plačiai aprašytas vieno 20 m. amžiaus vyruko nepavykęs bandymas iš Harvardo universiteto bibliotekos pavogti milijono dolerių vertės Gutenbergio 1450 metais atspausdintą dviejų tomų Bibliją.

Šios Biblijos visame pasaulyje telkė 46 egzemplioriai. Trylika egzempliorių randasi Amerikoje pas įvairius kolekcionierius, o vieną iš geresnių egzempliorių Harvard universiteto bibliotekai padovanojo philadelphietis George D. Widener. Widener kolekcijai Harvard u-to biblioteka jo vardą paskyrė ir atskirą kambarį, kuriame, užrakintoje spintoje buvo ir pirmojo knygų spausdinimo išradėjo Johann Gutenbergio dviejų tomų Biblija.

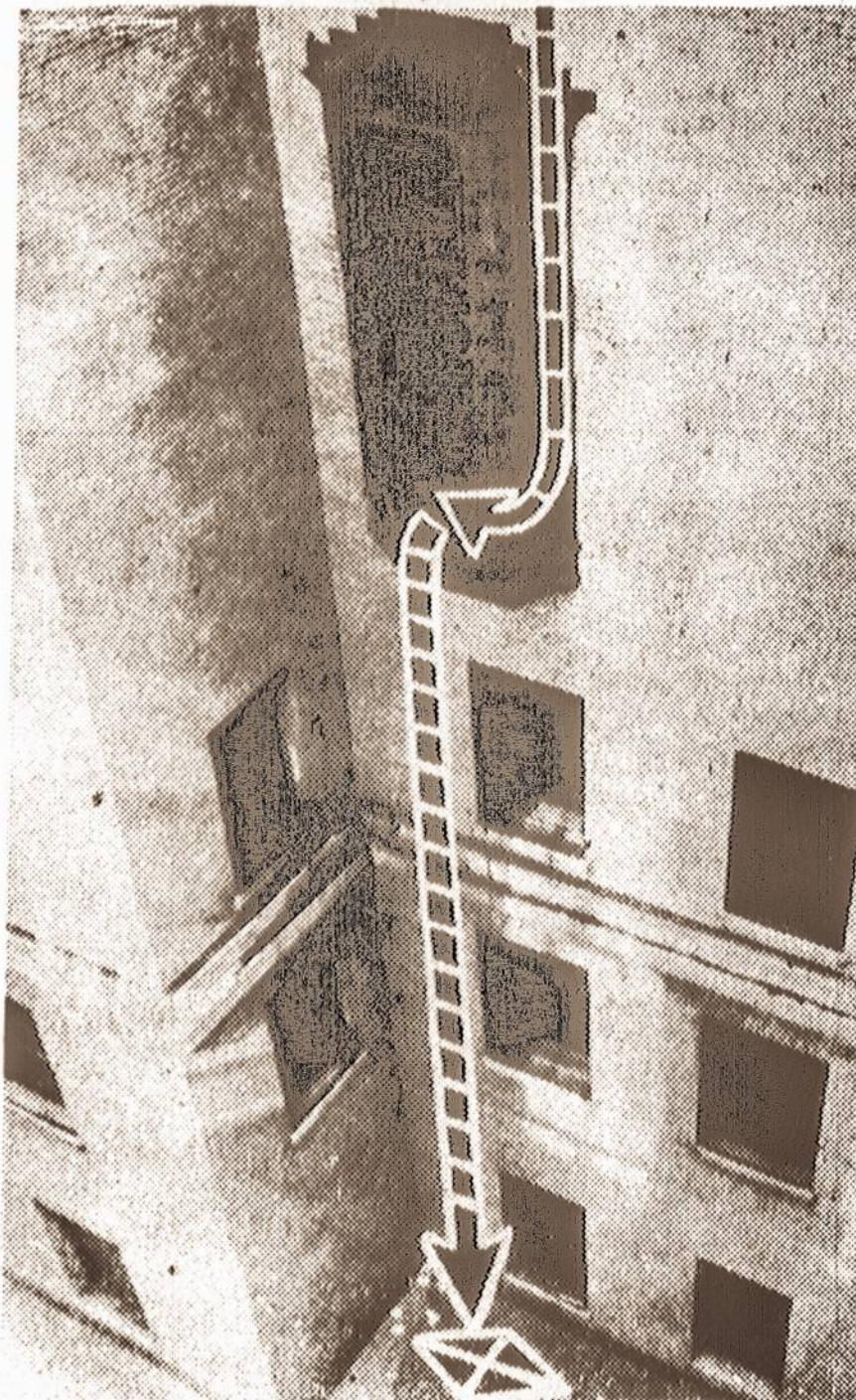
New York Times pranešimu, rugp. 20 d. naktį, apie 1 val., bibliotekos prižiūrėtojas J. Passamonte išgirdo kažką dejuojant bibliotekos kieme. Nuėjęs pažūrėti, rado jauną vyrą gulintį kieme, beveik be sąmonės. Prie jo du krepšiai: viename rado Biblijos du tomus (sveriančius po 15 svarų), kitame viename įrankiai vagystei atlikti.

Pagal policijos ir Harvard u-to viršininkų teoriją, vagis, matyt, slapstėsi universiteto patalpose iki visi išėjo. Paskui laiptais užlipo ant stogo ir virve nusileido į balkonėlį prie Widener kolekcijos kambario. Išdaužęs langą įsibrovė į patalpą ir savo įrankiais atidarė spintą. Sudėjęs Biblijos du tomus į krepšį, virve iš balkono bandė leistis žemyn į kiemą. Arba našta buvo per sunki, arba virvės tvirtai nesučiūpo, bet vagis nukrito nuo 60 pėdų aukštumos į kiemą. Nugabenus jį į Cambridge Miesto ligoninę ir jam atgavus sąmonę, paaiškėjo, kad jo vardas - Vido K. Aras iš Dorchester, Mass.

Perskaite New York Times pranešimą, neatkreipėme dėmesio, kad vagis galėtų būti lietuvių kilmės. Bet dabar, štai, Argentinos Lietuvių Balse, skaitome tokį pranešimą:

ARGENTINOJE GIMĘS "ARAS" "PAGARSĖJO" AMERIKOJE

Los Angelės dienraštis Herald Examiner 21. 8. 69 keletą skilčių pašventė pasaulinei sensacijai: Vido K. Aras, 20 metų amžiaus, vidurnaktį užlipęs ant didžiausios Amerikoje Harvardo

Šioje nuotraukoje, strėlės parodo kaip Vytautas Aras iš Harvard u-to bibliotekos stogo nusileido į Widener kambarį ir nukrito į kiemą, iš 60 pėdų aukštumos.

universiteto akademinės Widener bibliotekos stogo, virve nusileido iki bibliotekos lango, kurį išmušęs ėjo bibliotekon. Ten išmušė stiklą tos spintos, kurioje buvo saugojami du Gutenbergio biblijos egzemplioriai, kurių kaina yra virš milijono dolerių, kurie yra žinomi tarpe 46 egz. esančių visame pasaulyje.

Paslėmęs abudu egz. Aras leidosi žemyn universiteto kieman, bet, matomai dėl didelio susijaudinimo nukrito nuo 60 pėdų aukštumos. Universiteto sargybos viršininkas Robert Tonis atrado be sąmonės gulintį Arą; vienas biblijos egz. gulėjo maišelyje šale jo, o kitas, iplėstu odiniu įrišimu buvo nusivertęs kiek toliau nuo jo. Maišelyje buvo ir įrankiai vagystei papildyti. Policijos apsaugoj Aras be sąmonės atgavimo nugabentas į Cambridge miesto ligoninę.

Šis silpnų sparnų Aras yra Vytauto ir Beatričės Kleizaltės Kerbelių sūnus, gimęs Argentinoje. Kerbeliams išsiskyrus, šis "didvyris" pasikeitė pavardę į Aras ir at-

vyko į Hollyvudą, kur vaizdavo artistą, pridarė daug suktybių, buvo policijos areštuotas. Išlaisvinęs grįžo į Bostono priemiestį Dorchester, kur jo tėvas vargoninkauja. Dabar štai pasaulyje pagarsėjo kaip silpnasparnis aras, nes peršarkiai nutūpė ant cemento su biblijomis...

K. LEONIS

Kokia dabartinė padėtis su Vytautu Aru, po avantiūros Harvard u-to bibliotekoje, nežinome. Mūsų bendradarbiai Massachusetts valstybėje, be abejo, praneš plačiau. (vt)

■ Kanados Montreale veikias taupymo-paskolos bankelis Litas jau turi virš pus-triečio milijono dolerių kapitalo.

■ Vakarų Vokietijos lietuvių jaunimo gausi ekskursija šiemet lankėsi Lietuvoje. Jų tarpe buvo ir vyresniųjų.

Knight Cap

August Traun, sav.

LIETUVIŲ RESTORANAI

UŽKANDŽIAI

PIETŪS

VAKARIENĖ

IVAIRŪS

ŽUVIES

PATIEKALAI

810 Chestnut St., Philadelphia, Pa.
ir
Baltimore Pike & Providence Rd.
Media, Pa.

JUOZO BANDŽIUKO

Baras ir Restoranas

Čia vaišinsiesi ir vaišinsi ne tik Amerikos veik visais gėrimais — alumi, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. — Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

KABARETAS - ŠOKIAI

110-12 JAMAICA AVE. Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. 846-9286

LIETUVIAI CHICAGOJE

■ **Chicago Lietuvos Operos** lėšų telkimo komitetas, rugsėjo 14 d. suruošė pramogę lę Kitty's restorane. Dalyvaavo apie 300 svečių. Norima sukelti lėšų sekančiam operos spektakliui - La Forza del Destino, kuri diriguos muz. Vytautas Marijošius. Lėšų telkimo komiteta sudaro: Lucy M. Norus - pirm., Birutė Briedienė ir Monika Kripkauskienė - vicepirm., nariai - A. Brazis, A. Butnaitė, A. Gyllienė, A. Kaušienė, M. Kraučiušas, U. Lipčienė, J. Oksas, S. Alšauskienė, L. Petrikonienė, B. Kezis, A. Klilienė, A. Sliteris, I. Sprindienė, N. Witchell ir A. Zunas. Koordinatorius - Vacys Petrauskas.

■ **H. Čižauskienė, SLA 134** kuopos pirmininkė, šią vasarą apsilankiusi Lietuvoje, rugsėjo 4 d. įvykusiame kuopos susirinkime pasakojo savo įspūdžius. Nares pavaišino iš Lietuvos parvežtom lauktuvių.

■ **Lietuvių mokslininkų suvažiavimas** įvyks Chicagoje Padėkos dieną lapkričio pabaigoje. To suvažiavimo išlaidos bus apie \$5,000, todėl prašoma aukų.

■ **Dr. Elena Barlienė, solisto S. Baro žmona**, nuo 1962 dirbanti Chicagoje šv. Kryžiaus ligoninėje, paskirta tos ligoninės Kraujo banko vedėja.

■ **Amerikos Lietuvių Aero Klubas** Chicagoje įsigijo lėktuvą. Ta proga rugsėjo 20 d. B. Pakšto svetainėje įvyko lėktuvo krikštynos.

■ **Komp. Juozo Bertulio** atminimui pagerbti, Balžeko Lietuvos Kultūros muziejuje atidaryta parodėlė, kurioje išstatyti veilonio sukurti muzikos veikalai, foto nuotraukos iš jo gyvenimo, diplomai ir kiti eksponatai.

■ **Dail. Jadvygos Paukštienės** darbų paroda atidaroma Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre lapkričio 15 d.

■ **Pedagoginis Lituanistikos institutas** gruodžio 27 d. Jaunimo Centre rengia Tumo-Vaižganto gimimo šimtmetinį minėjimą.

■ **Dainavos ansamblis** rugsėjo 16 pradėjo savo repetitijas, kurios vyksta kiekvieną antradienio vakarą Jaunimo centre. Sekančiais metais ansamblis minės savo 25 m. sukaktį, kurią minės surengdami didesnio masto koncertą.

■ **Lietuva caro ir kaizerio** nauose" jau baigiama ruošti spaudai ir gali pasirodyti apie Naujus Metus. Knyga 500 psl., gausiai iliustruota. A. Gintneris dar prašo skubiai jam siųsti nuotraukų iš I Pas. karo laikų šiuo adresu: 3221 W. 61st St., Chicago III, 60629

■ **George Edmund Stungis**, chicagietis, Indianos universitete Bloomington, Ind. gavo fizikos filosofijos daktaro laipsnį, vykusiai apgyęs savo disertaciją "Nuclear Magnetic Relaxation Processes". Dabar kaip fizikas dirba Brown & Williamson Co. Louisville Ky.

Stepas Ingaunis, LB Cicerio Apylinkės pirmininkas. Jis anksčiau yra buvęs ir Bendruomenės Chicago Apygardos pirmininku. E. Šulaičio nuotr.

Kalifornijoj

■ **Kun. Romas Kasponis**, Los Angeles šv. Kazimiero parapijos vikaras, p. Ignui Medžiukui atsisakius, iš parapijos šeštadienės mokyklos vedėjo pareigų, mokyklos vadovybės buvo pakviestas 1969 - 70 mokslo metais būti šios mokyklos vedėju.

■ **Inž. Tadas Mickus**, tarnybiniiais reikalais Europoje praleidęs keletą metų, su visa šeima grįžo į Los Angeles ir įsikūrė Canoga Park, Cal.

■ **Aidas ir Birutė Gaideliai**, iš Naujosios Gvinėjos, pravažiudami buvo sustoję Los Angeles ir svečiavosi pas Reivydus, senų dienų pažįstamus. Su tėveliais kartu keliauja ir dvi mokyklinio amžiaus dukrelės.

■ **Los Angeles šv. Kazimiero par. šeštadienė mokykla** naujus 21-sius metus pradėjo rekordiniu 105 mokinių skaičiumi. Mokykloje veikia aštuoni skyriai ir yra ypatingoje parapijos globoje. Inž. Vyt. Čekanauskas išrinktas mokyklos vaikų tėvų komiteto pirmininku. Šias pareigas iki šiol sėkmingai ėjo inž. Julius Jodelė.

■ **Pirmoji poatostoginė parapijos pramoga** bus Metinis Parapijos Bazaras, spalio 19 d.

Šių metų bazaro pelnu tikimasi baigti mokėti parapijos skolą, \$4,000. Po to bus didžiulis parengimas "skolos dokumentams sudeginti" ir pradėti vąj naujam parapijos projektui.

Aktorius Laimonas Noreika vaidina

Garsusis dramos ir kino aktorius Laimonas Noreika su kuriuo turėjo progą susipažinti ir Amerikos lietuviai, kuomet šis viešėjo Amerikoje ir pasirodė keliuose koncertuose, šiuo metu daug dirba teatruose ir filmose.

Apie tai tegul papasakoja pats aktorius, pasinaudojant jo laišku, rašytu Edvardui Šulaičiui.

"Mano darbas Odesos kino studijoje labai užstęsė ir dėl mano viešnagės Amerikoje, ir dėl vėlyvo pavasario. Grįžau į Vilnių tik gegužės mėnesį. Prasidėjo įtemptas darbas, gastroliniai spektakliai Kaune ir Panevėžyje. Visas laisvas dienas koncertavau, daugiausia su Maironio programa. Artėjo atostogos, likėjau pailsėti Palangoje, bet nepasisekė. Vienu metu gavau šešis pasiūlymus filmuotis įvairiose kino studijose. Pasirinkau Kijavo kino studiją, nes jie pažadėjo užbaigti kartu su atostogų pabaiga, kad netrukdytų teatro darbu. Aš labai apleidau darbą teatre, laikas susigriežti, kol visai neišskritau iš teatro repertuaro.

"Dabar su Kijavo studija randuosi Ukrainos kaime, nuostabiame, turtingame kaime, pas nuostabių, paprastus ir betarpiškus ukrainiečius. Vaidmuo pagrindinis, didelis ir įdomus. Dirbu daug ir įtemptai.

"Per trumpą laiką tarp darbo Odesoje ir dabar Kijave, Vilniuje įrašiau į plokštelę Justino Marcinkevičiaus poemos "Siena" feagmentus, 52 min. Ilgumo. Nebesukubau įrašyti poemos "Donelaitis", kurią skaičiau Chicagoje. Pirmąją laisvą dieną, kai būstu Vilniuje "Donelaitį" įrašysiu. Dar šiais metais plokštelių įrašų

Aktorius Laimonas Noreika, garsusis teatro ir filmų aktorius, skaito lietuvių poetų kūrybą Chicagoje. E. Šulaičio nuotrauka

studija užplanavo 36 min. plokštelę su mano Maironio įskaitymais . . ."

Akt. Noreika buvo vienas iš daugiau negu 20 turistų, kurie viešėjo Amerikoje šių metų sausio mėnesį. Jam kartu su sol. Kantava) koncertą Chicagoje surengė Vienybės atstovybė Chicagoje.

■ **Vincas Katkevičius**, ilgametis Chicago gyventojas, rugsėjo 15 d. sulaukė 98 m. amžiaus. Tebeskaito lietuvišką spaudą ir domisi lietuvių veikla. Tai nuostabiai stiprus vyras.

■ **Visais Vienybės reikalais** Chicagoje galima kreiptis į laikraščio atstovybę, šiuo adresu: E. Šulaitis, 1911 S. 49 Ct., Cicero, Ill. 60650. Tel. OL 6-1357.

DĖMESIO visiems PODAROGIFTS, INC. klientams

Mes džiaugiamės galėdami pranešti, kad dėka pasitarimų, įvykusių Amerikoje su Vneshpoyltorgo Prezidentu ir asmeniškio vizito Podarogifto Prezidento Maurice Rifkin Maskvoje, padaryti pakeitimai ir pagerinimai, priimant užsakymus dovanoms.

1. Komisijos arba mokesčiai nebus imami nuo dovanų gross sumos mokėtos pirkėjo, bet visi mokesčiai bus pridėdami prie UŽSAKYMO NET SUMOS, taip, kad nekiltų nesupratimų ar klausimų tarp Vneshpoyltorgo ir gavėjo.
2. Prekių kainos yra sumažintos. Naujas kainoraštis bus paruoštas mėnesio arba dviejų laikotarpyje ir siunčiamas paprašius.
3. Iki to laiko mes prašome gerbiamus klientus, siunčiant dovanas, naudotis DOVANŲ PAŽYMĖJIMŲ — MERCHANDISE PURCHASE ORDER; tuo būdu gavėjas galės pasirinkti prekes, kurios jam patinka.

"MOSKVITCH" AUTOMOBILIO UŽSAKYMAI YRA PRIIMAMI KAIP IR SENIAU, KOL JŲ RIBOTAS KIEKIS BUS IŠNAUDOTAS.

Dėl smulkesnių informacijų prašome kreiptis į mūsų prisijungusias firmas ar jų skyrius:

- PACKAGE EXPRESS AND TRAVEL AGENCY
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019 — Tel. (212) 581-7729
- COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
45 West 45 St., New York, N. Y. 10036 — Tel. (212) 245-7905
- GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106 — Tel. (215) 925-3455

PODAROGIFTS, Inc.

220 PARK AVE. SOUTH
NEW YORK, N. Y. 10003
Tel: 212 — 228-9547

CARPENTER
CABINET MAKER
CUSTOM BUILT
CABINETS
• BOOKCASES • ANTIQUE REPAIRING
FORMICA WORK SPECIALISTS
AUGUST VILENIŠKIS
119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.
VIRGINIA 7-5760

Winter Garden Tavern Inc.
1883 Madison Street
Brooklyn, 27, N. Y.
Tel. Evergreen 2-6440

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštytis in 1886. It is published bi-weekly by Valerie Tyaliava and Jonas Valaitis at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone Applegate 7-7257. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor: Valerie Tyaliava; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Pirmajam pas. karui pabaigus ir nuo antrojo pradžios prabėgo jau 21 metai, o Nepriklausoma Lietuva išgyveno 22 metu.

Abu karai Lietuvai turėjo lemiantį vaidmenį jai susikurti, sustiprėti ir pasikeisti.

Nuo antrojo karo pabaigos prabėgo jau 24 metai. Prezidento Roosevelt lietuvų delegacijai sakyta "laikinas" Nepriklausomos Lietuvos nurašymas iš istorijos lapų, darosi tarytum, "amžinu"?

Tie prabėgusieji metai buvo labai audringi. Jų laikotarpiu "sudilo" senojo kolonializmo imperijos, o vietoje jų, pridygo virš 50 naujų nepriklausomų valstybių. Bet jį jų tarpą Lietuva, deja, nepateko.

Visame pasaulyje dabar vyksta riaušės, sukilimai, perversmai, žiebiasi maži karai. Žmonių įprastą seną gyvenimą visur smarkiai veikia nauji mokslo išradimai, technikos išplėtimas. Reiškiasi ir nacionalistinės nuotaikos. Visur audros — visur neramu.

* * * *

Prabėgusiųjų 24 metų svarbiausiu politiniu faktu yra dviejų priešingumų sustiprėjimas: "laisvės ir botago", kaip prancūzas Tocqueville pereiname šimtmetėje numatė — galybės kaip Amerika ir Tarybų S-ga. Labai sunkiai, bet šiaip taip išlaiko ir šaltąjį karą ir mėgina sugyventi, nesileisdamos įsivelti į tretįjį pasaulinį karą.

Anų metų galybės: Prancūzija, Anglija ir Vokietija nesugebėjo susilaikyti neįsivėlusios į pirmąjį ir antrąjį pasaulinius karus. Amerika ir Tarybų S-ga, kol kas nesukibė atominiiais ginklais kariauti. Žmonijai čia ir yra vilties išvengti pradžios. Nežinia tik kokį vaidmenį suvaidins suatomėjusi Kinija!

* * * *

Tokiu audringu laikotarpiu sunku istorijos rėmuose rasti naudingą kelią padėti lietuvių tautai išeiti į šviesesnę ateitį. Vienintelė išeitis — visų lietuvių suartėjimas, draugiškumas, vienybė ir suakmenėjusių pozų — nevaržomas laisvas ir kritingas minčių kėlimas bei svarstymas, žodžiu, plataus masto protingas liberalizmas.

Deja, laisvesnė mintis lietuviuose dar tiek pat nesulaukia pagarbos kaip nesulaukė dr. J. Šliūpo laikais.

"Botaginė" padėtis nėra sveika nei Rytų Europai nei pačiai Tarybų S-gai, nekaltant apie Ameriką ir visą žmoniją. Nesireiškia ji sveikai ir kai kurioje mūsų spaudoje, o neišvengtinai būtina svarstyti tautos kelius į ateitį.

* * * *

Tarybų S-gos imperijoj įjungta virš šimtas įvairių tautų, todėl jų santykiavimo klausimas yra opus jų valdantiems didrusiams ir valdomiems nerusams. Ir valdymas darosi vis opesnis. Maskva propaguoja, būk santykių klausimas esąs patenkintai išspręstas "leniniškai", bet užsieniuose jų gyvenimą studijuoją mano, kad toji imperija, jo senovei, tebesanti "tautų kalėjimas". Tiesa, kaip paprastai, yra kur nors viduryje, ir Amerikos lietuviai vargu patikės Antanui Sniečkui, skelbiančiam

Tęsiama 5 psl.

Gianakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Dusli spragilų daina

ALTo kongresas Detrote jau praėjo. Ko nors naujo kaip ir nebuvo nutarta. Vargukas čia nauja ir galėjo būti. Bet buvo pasigarsinta veikimu. Patys rengėjai vargiai priskaito tris šimtus kongreso dalyvių net ir svečius išskaitydami. Kitataučių spaudoje ir gyvenime efekto nebuvo beveik jokio. Susidaro įspūdis, lyg vyrų būtų spragilais kule... patalą.

Kongrese buvo paskaitų. Dabar jos spausdinamos laikraščiuose ir tie spausdiniai bene vieninteliai, kurie platesnė visuomenė supažindino su kongresu. Deja, ir tos paskaitos nieko naujo neduoda. Štai kad ir J. Daugėlos pranešimas apie ALTo organizacines problemas. Tarp kitko sako taip:

-- Ta staigi ir ryžtinga Amerikos Lietuvių akcija ne tik apsilvainikavo laimėjimu, kad šlandien Lietuvos okupacijos nepripažįsta nei šio krašto, nei kai kurių kitų kraštų vyriausybės, bet ir sukūrė pastovią organizaciją -- Amerikos Lietuvių Tarybą -- tautos laisvės kovai vesti ir jai šiame krašte vadovauti. ... Amerikos Lietuvių Taryba nėra nei ilgy studijų, metodiško pasirėngimo ar koklių meditacijų išdava, o yra spontaniškas tautos dalies aspiracijų pasireiškimas ir reali nuotaikų bei tauraus patriotizmo akcijos pradžia. --

Kaip matome, čia nepasakyta nieko naujo. Vyrąja jau ilgįgyvokaulo įgrisusi maniera apie "taurų patriotizmą" ir panašius atributus. O kai J. Daugėla teigia, jog "bepras-mėmis virsta visos pastangos išlaikyti lietuviškas šeimas. varyti valkučius lituanistines mokyklas, jei nors vienam trumpam momentui nustotume tikėję, kad kada nors stosis laisva Lietuva". Toki J. Daugėlos sakiniai irgi, kaip ir ALTas, kilo be studijų, be metodinio pasirėngimo ir be meditacijų. Ar sąmoningai ar nesąmoningai visokios lietuviybės išlaikymo pastangos išėivijoje remiasi nujautimu, kad lietuvių tauta ir lietuviybė turi gyventi, turi būti net ir "amžina". Gyva lietuvių tauta ne kaip savo tikslo, bet kaip priemonės gyventi ir save išreikšti siekė, stekia ir steks nepriklausomos valstybės. Bet ką tai turi bendro su teigimu, kad bet kokia kalna, net ir lietuviybės išlaikymo sąskaiton, turi būti išlaikoma ideologiškai nesustipėjusi, metodiškai veikti nepasiruošusi ir nesiryžtanti ruošti spontaniška ALTo organizacija?

ALTas ir jam panašūs padarė šlandien jau nepataisomą klaidą: veikė su prielaida, kad lietuviybės ateitimi nesą daug korūpin-tis, nes išlaisvinimas jau ne už kalnų. J. Daugėla Detrote net naiviai pasvajoja, esą Bartkus užbaigęs ALTo veiklą, nes nebūsią ko veikti, kai neužilgo būslanti Lietuva laisva... Bet tam plepiul nei į galvą neatėjo, kad procesijos į kapines su veikėjais karstuose vis dažnėja; galimas daktas, dar Lietuva nebus laisva, o jau būsiame į amžino polsio mles-tus išvežioti ir Daugėla, ir Bartkus, ir aš, ir jūs, ir dar daug kitų taurių ir netaurių lietuvių.

Ir dar viena ALTo (ir Daugėlos) klaida: jie tiki, kad Lietuvos ateitį nulems saujelė išėivijų. O iš tikrųjų tėvynėje mūsų brolių esama beveik trimilijonio, tūkstančiai įvairių mokyty vyrų, vertingų specialistų, mokslininkų, menininkų, kaskart vis daugiau apstikaitėvių ir patys savo gyvenimą norinčių lemti žmonių.

Po Detrolto "kongreso" paaiškėjo, kad ALTas dar vis toks dar. O laikas eina ir diktuoja vis ne tokius pat reikalus. Tvirtai gyvenant viltimi ir darbu, kad lietuvių tauta gyvens, kad ji vėl pasieks laisvos valstybės, lygiai taip tvirtai turime stiekti, kad senelių iluzijos nebūtų laikomos vienintele galima patriotizmo apraiška.

Naujos galimybės tapti tėvynės išdaviku

Tokių galimybių surado Kanadoje "Nepriklausoma Lietuva". Kažkoks St. Kriaučiūnas paporino šitaip:

-- Lietuvis, kuris, žinodamas lenkų tikslus, su jais bendradarbiauja, yra tėvynės išdavikas. --

Vai, turtinga mūsų tėvynė išdavikais: čia Mindaugas tarėsi su kalavininkais, Vytautas Didysis pakartotinai nuo tautiečių bėgo pas kryžiuočius, Jogaila visą tėvynę lenkams pardavė. Amžlių bėgy net matome Jonušą Radvilą darantį išdavikiškus sandėrius su

švedais, o tūlas ekskuniglokas įtarla ir vysk. M. Valančių buvus "vyllūgu lietuviybės". Lietuvoje dabar negali komunistai atleisti 1918 metų Lietuvos Tarybos kėstinimosi vokiečių kvietis į Lietuvos karalius. 1940 m. esą tik komunistai Lietuvą išgelbėjo nuo Vakarų kapitalizmo. Ir t. t., ir t. t., visokių tėvynės išdavikų (ir gelbėtojų) apstul

Kas daryti? Aš siūlyčiau ... mokytiis plešti. Nusipieštume daug divizijų pėstininkų, juos papildytume tankų divizijomis, aviacijos daliniais. Net ir atominių bombų galėtume nusipiešti. Karine galybe taip nustebintume pasaulį ir taip sutrintume tėvynės priešus, kad nereiktų nei bijoti, nei kokios politinės politikos daryti nei su lenkais, nei su rusais, nei su vokiečiais.

Aš nepritariu nei Kriaučiūnui, nei "Nepriklausomai Lietuvai", nes netiktu ne tik pleštos kariuomenės galybe, bet abejojū ir Chicagoje suorganizuotos gen. Dirmanto su Skirpa armijos lėgomis. Lietuviams reikia būti nekaltiems, kaip karveliai, ir gudriems, kaip žalčiai, o palaikyti kuoplačiausius ryšius ir su draugais ir su priešais. Šitaip yra žymiai daugiau galimybių ką nors gero padaryti tėvynėi, kaip plešti armijas ir joms patikėti Lietuvos ateitį.

Svajotojams ir iluzijų mėgėjams pagerbti nurašau iš vliniškės "Štuotos" šį eilėraštį:

-- Kai mirti buvo lemta,
parašė zulkis testamentą:
"Sunims palikstu gėda,
medžiotojams palikstu pėdas.
Jei man ko gaila iš tiesų,
tai tik ausų:
jos taip pažino vėjus!
Jas proto korifėjams
palleku,
o uodegėlę --
šviečiausią dalį palaikų --
svajotojams aš palleku.
Lai valo dulkes nuo žvaigždžių --
pačių stambiausių iš pradžių.
O baimę,
tai aišku savatme,
aš giminingoms sieloms užrašau,
po kuo aš ir
pasirašau".

Dubčekas jau atsikratė

Tai labai įdomus reiškinys: Vakarų opinija ir tos opinijos sudarinėtoja nekomunistinė spauda, įskaitant net ir mūsų lietuviškąją, rusams suteikė reikšmingos pagalbos Čekoslovakijoje iš valdžios pašalinant Dubčeką, žinomą laisvėjimo politikos šulą.

Šis iš esmės neapdairus ir kvallas surusais bendradarbiaujamas buvo atliktas neva visuomenė informuojant, esą Dubčekas būslas iš valdžios išmestas. Nuolatintis šio pranašavimo kartojimas psichologiškai paruošė viešąją opinią taip, kad Dubčekas su savo šalininkais buvo išmestas lyg kokia logiška įvykių atomazga, savatme supranta-mu ir laukiamu rusų veiksmu.

Nevaldymas liežuviu yra demokratiška silpnybė.

Skaitytojai rašo

Gerbiamieji:

Sluončiu prenumeratą ir kartu sluončiu mažą auką.

Apsigyvenome St. Petersburg, Floridoje. Esame labai patenkinti. Čia gyvena gana daug lietuvių ir jų vis daugėja. Emigruoja iš visos Amerikos, bet daugiausia atvyksta senesnio amžiaus žmonės, kurie jau pensininkai.

Atvyksta ir jaunų žmonių įvairių profesijų. Kai kurie įsisteigėla biznisu. Tokių yra keletas. Neseniai chigagietis J. Petrauskas nupirko restoraną ir viešbutį, sumokėdamas 250,000 dol.

Kaip matote, mūsų kolonija auga. Viso geriausio jums.

ALDONA ALEKNIENĖ

St. Petersburg, Fla.

VIENYBĖ, 1969 m. rugsėjo 26 d.

STEBĖTOJO PASTABOS

ALTo seime Detroito dalyvavo įvairių organizacijų 253 delegatai. Pasigesta jaunimo. Seimas tikslu nusistatė tą pačią kovą -- visomis priemonėmis palaikyti Lietuvos laisvės reikalą Amerikos politikos ir visuomenės viršūnėse. Bet nesurado naujesnių priemonių tikslui siekti! Paragino Amerikos lietuvius, po senovei, visas Vasario 16 minėjimuose surenkamas aukas siųsti tik ALTu!

Iševio su lietuviais Lietuvoje santykių klausimu seimas pasiliko suakmenėjusioje pozicijoje: "Amerikos lietuviai įpareigoti atsiriboti nuo bet kurio bendradarbiavimo su Lietuvos okupantu ir jo patikėtiniais, bet prisilaikyti tik grynu privačiu santykiavimu su pavergtais lietuviais."

Kadangi niekas Amerikos lietuvius niekad nemanė ir nemano "bendradarbiauti" su okupantu ir jo patikėtiniais, ALTo šūvis -- pro šalį, neparyškindamas, net ką daryti, jei, pavyzdžiui, atvyksta Lietuvos mokslo ar meno išmokytojas, arba giminė, kuri iš dabartinio režimo gauna algą, nes kitokių darbavijų dabartinėje Lietuvoje nėra...

Lietuvių socialdemokratų partijos suvažiavimas Vokietijoje svarstė iševio santykiavimą su lietuviais Lietuvoje. Nusprendė laikytis St. Kairio -- "Visu vėdu į Lietuvą!" nuomonės. Aptarė būdus santykiams plėsti, nes ryšiai su tėvyne, pasirodo, pristabdo jaunimo nuilietuvėjimą.

Lietuviškųjų studijų savaitės metu Vokietijoje istorikas prof. Ivinskis skaitė paskaitą apie Liublino uniiją, jos 400 metų sukakties progą. Uniija neapgyvė Lietuvos nuo Rusų puolimo, tik sulenkino jos aukštuomenę. Vienintelis geras vaisius buvo Žalgirio mūšys, sutrynęs ordino galybę, bet neušalinęs Vokiečių pavojaus,

nors Žemaitiją galutinai priškyręs Lietuvai. Įdomu, kad prof. Ivinskis nepagailėjo pagyrimo žodžių Lietuvoje gyvenančiam istorikui prof. Br. Dunduliui už jo knygą Lietuvos kova dėl savarakiškumo XV amžiuje.

Studijų savaitė pasvarstė ir iševio santykiavimą su lietuviais Lietuvoje ir priėjo išvados, kad "mūsų vaiksnių patarimai daugelio nepaisomi." Siūlyta, santykiaviant, žiūrėti, kad Tarybų S-gos Lietuvos okupacija nebūtų skaitoma teisėta, kad nebūtų silpninamas tautinis atsparumas ir nebūtų pakenkta užsienio lietuvų kultūrinėms ir politinėms pastangoms.

Prof. Eretas Vokietijos lietuviams nušvietė prof. Pakšto asmenį ir darbus, pabrėždamas jo numatymą ateitį ir jo siūlymus jai patsirosti. Pavyzdžiui, 1938 metų pabaigoje prof. Pakštas aplankė Lietuvos prezidentą. Smetoną ir jam išdėstė, kad Lietuvai, atrodo, ateina audra, todėl būtų sveika kairiuosius archyvus perkelti į saugesnę vietą užsienyje. Juos, sako, galėtų lydėti jauni lituanistų būrelis, kuris tegul įsikuria kuriam Vakarų universitete. Šiuo metu, tolygiai Pakšto mintį tepuoselėja Vienybė, skatindama Lietuvos fondą įkurti kuriam Amerikos universitete baltistikos katedrą, kaip ukrainai savąją įkūrė Harvarde. Pakšto balsas buvo tyruose. O Vienybės?

Londono einančiame Europos Lietuvoje K. Abr. nusistebė, kad Amerikos lietuvių žurnalai (katalikų Aida ir liberalų Metmenys) daugiau dėmesio kreipia Lietuvoje leidžiamai literatūrai, negu užsienio lietuvių kūriniams. Kiek pirmiau, dėl tokios krypties skundėsi Draugo kultūrinio priedo redaktorius poetas Bradūnas, kuris,

Trakuose šią vasarą.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

kažkodėl, per eilę metų darbo kultūrinio priedo nepajėgė padaryti tikrai kultūrinio. Jei užsienyje gyvena mūsų literatūros kritikai dėmesį tekreipia vien "visam, kas pasirodo Lietuvoje", tai --, viena, -- rodo savo tėvynės meilę, antra, -- gal junta, kur tikroji lietuvių literatūra kuriama?

Adelaide, Australijoje lietuvių biblioteka per pusę metų lietuvių spaudai -- laikraščiams prenumeruoti ir knygoms pirkti išleido \$700. Daugiausiai spaudos pirkto iš Jungtinių Valstijų. Amerikoje neturime nė vienos lietuviškos bibliotekos, klubo ar kitokios visuomeninės įstaigos, kuri tokiais stambiais sumomis lietuvių spaudai praleistų pinigų ir savo nariams bei įstaigų lankytojams suteiktų tiek kultūrinų vertybių.

Lietuvos žemės ūkio ministras žemės ūkio mechanizavimo ir elektrifikavimo mokslinio tyrimo institute, Raudondvaryje, pareiškė, kad dabar Lietuvoje ūkiuose naudojama daugiau 32,000 traktorių, 8,000 kombainų, 19,000 automašinų. Kolūkiuose yra po 55 elektrinius variklius, o tarybinuose ūkiuose po 120. Elektrifikuota jau 70% žemdirbių namų.

mes

Atkelta iš 4 psl.

būk "žydingi tautų brolybė", kurią užsienio lietuviai, girdi, siekia "praskverbti tarybinių tautų draugystės skaldymo nuodais." Nuodus, tikrovėje, sklaidžia didrusių šovinistiniai valdymo būdai, kuriuos ir Leninas smerkė ir kuriuos bet kam pateisinti neįmanoma.

Tų santykių klausimą svarsto politinių mokslų profesorius Wisconsin u-te, John A. Armstrong, veikale Ethnic Minorities in the Soviet Union. Apie baltiečius pasakoja: "Savas respublikas turinčiųjų tautų svarba valdančiai didrusių daugumai glūdi jų tėvynių strateginėje geografinėje padėtyje. Vyraujančios tautos viršūnės, siekdamos užsienio politikos rungtyne plėsti ribas, yra priverstos šias tėvynes kontroliuoti."

Sako: -- "Čia tiksliausiai pavyzdžiu, yra Baltijos valdybės. Nors jos keletą šimtmečių buvo su Rusija, vis dėlto, išsaugojo savitas kalbas ir kultūras, kurios ypač pereitam šimtmetyje išplito. Dviejų pasaulinių karų protarpium kiekviena susikūrė ir išsilaikė nepriklausomomis valstybėmis. Visos parodė įtikinantį visuomenės judrumą, pasireiškusį pramonėjimu ir žemės ūkio kilimu, nė kiek ne silpnėsiu kaip jis reiškesi didrusiuose. Nestebėtina, jei milžiniškoji visuomenės dauguma (miestelėnai ir valstiečiai) naudoja įgimtas kalbas. Paskutinio karo metu gimęs jaunimas linksta prie tėvų kalbos ir priešinioms sumetimais savo tauta didžiujasi.

NUOMONĖS

NELOGIŠKAS ŠAUKLYS

Dirvos š. m. liepos 23 d. laidoje paskelbtas šauklis Vytauto Alanto straipsnis apie lietuvišką toleranciją praetyje ir šiandien. Kad tos tolerancijos trūko praetyje ir trūksta dabar, tai tiesa, bet kada Vytautas Alantas pasidarė toks tolerantas?

Praetyje jis priklausė diktatūrinei partijai, kuri akla pakluso A. Smetonos politikai, o ši nepasižymėjo didele tolerancija ir "pro partinį bilietą dažnai ir lietuvio nematė". V. Alantas kartoja nuvalkiotą šuki "Be vienybės nėra galybės", bet toji vienybė taip ilgai puoselėta neišgelbėjo nei A. Smetonos, nei jo tautininkų sąjungos nuo bėgimo iš "vieningos" Lietuvos į laisvą pasaulį.

Stalinas buvo fanatiškas ir žiaurus "liaudies vienybės" ugdytojas, tačiau jo raštuose yra pareikšta, kad pilnoji vienybė ir vienmintiškumas tegalimas kapinėse.

Būty tikslingiau skelbti vienybę daugybėje, bet jos V. Alantas nenori, nes į tokią vienybę įeina ir komunistai, kuriuos Vyt. Alantas laiko Lietuvos priešais, kaip kad tai buvo daroma Nepriklausomoje Lietuvoje, kurioj komunistai buvo išimti iš įstatymų globos, represuojami ir net be kaltės žudomi kaip tai įvyko gruodžio 17 d. perversmopasekoje: 4 komunistai buvo be kaltės sušaudyti perversmū pateisinti.

Iš Vyt. Alanto straipsnio numanu, kad jis ir dabar Lietuvos priešais laiko ne ką kitą kaip tik komunistus ir šaukia būti "neapy-

kantos rezervavusiais savo tautos pražūtį, nešančiam priešui", nors komunistai nėra blogesni už fašistus. Nei fašistinė, nei komunistinė ideologija nereiškia tautos bei tautybės išdavimo. Nėra įrodymų, kad fašistas visu dangumi geresnis lietuvis patriotas už komunistą. Dabar Lietuvoje lietuvių išlaiko kaip tik tie, kuriems nepriklausomą Lietuvą vieta buvo tik kalėjime ar haudžiamoj stovykloj (Varniuose.).

Objektyviai galvojant, nėra pagrindo savo tautiečius skirstyti į patriotus ir išdavikus pagal jų ideologiją. Jei komunistai būtų savo tautos ir tautybės išdavikai, tai ir rusai komunistai esą nacionalistai ir savotiški fašistai. Iš tiesų, Sovietų Sąjunga yra ne tautų, o tik buržuazijos kapinynas. Lietuvių bei joks pavojus Sovietų Sąjungoj negresia, nes visose Lietuvos mokyklose dėstomoji kalba yra sava, o tai yra geriausia garantija, kad "Lietuvos istorija" dar toli nuo 12 valandos".

Nepriklausoma Lietuva turėjo būti liberalesnė savo komunistams; jei taip nebuvo, tad ir šiandien nėra pagrindo skystis, kad tarybinis režimas toks kietas, žiaurus. Ką nepriklausomaj Lietuvoj pasėjome, tai tarybinėj Lietuvoj ir turime pauti, ypač blogos sėklos pasėjome hitlerinio karo pradžioje, tad ir vaisiai buvo baisūs.

Būkime nuoseklūs, o ypač tie, kurie įmėtė tautinės vienybės šauklį akciją. J. G.

LIETUVOS ALPINISTŲ ŽYGLIAI

Lietuvos alpinisto Juozo Antanavičiaus įspūdžiai Vilniaus Tiesoje.

MOSŲ buvo beveik šimtas. Viskas čia įprasta atostogų metui: ir laužo dėmės pakvipti barščiai, ir ruginė lietuviška duona, ir balsų klegesys. Aikšteleje išsimetę dešimtys įvairiaspalvių palapinių, aplinkui ošia eglės. Tarsi būtam eiliniame keliautojų saskrydyje kur nors Zėmaitijos šile. Bet kai kartais pasistengdavau pažvelgti į šį triukšmingą suėjimą iš šalies ir prisimindavau, kur jie čia sau lyg niekur nieko klega, apimdavo tikra nuostaba. Juk iki tos žemės, kurioje išaugo čia valgo ma ruginė duona, — istisi penki tūkstančiai kilometrų! Būdavo žiūrėti, anapus upės stovyklon atžingsniuoją tai vienas, tai kitas pavelavėlis. Rastu perlipęs putojančią srovę, jis paprasčiausiai pasako „labas“ ir, tarsi į namus parėjęs, tuoj suka tenlink, kur rūksta laužas. O jei pašalietis paklaustų: „Ar iš tolo?“, — keleivis, tur būt, taip pat paprastai atsakytų: „Iš Lietuvos“.

Visus bendraminčius į šį nušaltą Karakolo slenį Tianšanyje atvedė prieš keliolika metų Kau-ne ir Vilniuje įsižiebusi ugnelė — susidomėjimas kalnų sportu. Lietuvos alpinizmo pionieriai G. Akstino, F. Mieliausko ir V. Vosylius suburtos trys dešimtys entuziastų 1958 m. kopė į Elbrusą. Deja, sekanciais metais netikėtas likimo gūsis bloškė dar kuklią naujosios sportinės aistros liepsnelę — alpinistai neteko savo vyresniųjų draugų ir mokytojų. Tačiau pasėtoji sėkla tvirtai prigijo Lietuvos žemėje: kasmet auzo alpinistų gretos ir jų sportiniai pasiekimai.

Ir štai šiemet draugų žuvimo dešimtmetį buvo nutarta paminėti masiniu renginiu — alpinada. Tada ir patraukė dešimty, lietuvių su kuprinėmis į tolimąjį Tianšanį, tenlink, kur jo gilumoje Ala Tau kalnagubryje stūkso paminklai žuvusiems — Gedimino Akstino (4250 m) ir Lietuvos alpinistų (4050 m) viršūnės.

Į stovyklą susirinko labai jau margas jaunimas. Tai ir vos prieš metus kitus susirgusieji „kalnų liga“, ir gausūs atskvirininkų būrys, ir „veteranai“. Beje, po globėjišku veteranų sparnu prisiglaudė ir keletas naujokų. Jie pirmą kartą matė kalnus, tačiau kaip patys sakosi — ne paskutinį.

DABAR, kai Lietuvos alpinizmas įžengė į antrąjį savo dešimtmetį galima jau išskirti netgi kai kuriuos charakteringus jo bruožus. Tarp jų — „laisvamoniška“, nefanatikiška pažūra į savo sportą, tendencija ieškoti jame peño ne tik raumenims, bet ir dvasiai, mokėjimas suderinti sportą su pramoga. Pastarojoje alpinijoje sunkūs žygliai sekė vienas kitą, tarp jų — vos diena, gal antra poilsio. O vis tik, žiūrėk, kažkas užsime-tęs dvivamzdį jau ir traukia į kalnus. Nors ožio taip ir ne-

paragavome, tačiau poilsio būta aktyvaus. Kiti gi užsiėmę gražių akmenų, kristalų ieškojimu, gėlėmis. Treti užsidedę upetakišais. Pusdienį pabraidę slėnio upeliukėčiuose, parnešė visą šimtą, — nedidelių, bet upetakių. Sako, buvęs nepamirštamas reginys, kai suaugę, atrodytų, rimti vyrai, ir dar su barzdomis, lyg vaikėzai mauvojo po ledines vagas, lazdomis plakdami per vandens. O keli romantikai, būvę konservatorijos auklėtiniai, nepatingėjo iš pat Lietuvos atsiga-benti kalnų slides vien tik tam, kad, palypėję į sniego cirka, keletą kartų nušvilptų nuo jo slaitų. O ką gi, juk paslidinėta vidurvasarj...

Rodos, dar nė viena viršūkalnė nėra pagerbta tokio gausaus lietuvių įkopenų būrio: Gedimino Akstino kalne šią vasarą jų pa-buvo apie 60. Pagerbdami sportininko atminimą, viršūnės piramidėje alpinistai įtvirtino plieno strypą su vario lentelėmis: „Gedimino Akstino viršūnė. G. Akstinas — Lietuvos alpinizmo pirm-takas“, — trimis kalbomis skel-bia jos.

Nuo Akstino viršūnės į Tianšanio kalnagubrių jūrą ypač il-gai dairėsi grupė, kuriai buvo pavesta užkopti žmogaus dar nemačiusį vaizdingą ir aukštą kalną. Akį patraukė rytuose nusidriekusi nepažįstamų viršūnių virtinė. Pirmosios dvi — stuomeningos, sniegu apgaubtos, o trečioji, tolimiausiaji, išsiskiria iš jų grakštumu ir sniego pata-lą nusidžėrusia uolų karūna. Taip, tai ji, tokia ir reikalingai Žemėlapis rodo, kad ji dar be vardo. Bet kas žino, žemėlapis netikslūs... Patikrinti galima tik užkopus. Na ką gi...

Iš stovyklos jų išėjo trylikai: dvylika alpinistų ir... arklys. Dvi dienas užtriko kelias iki iš-sirinktojo „stiklo kalno“. Ar spindį jame „laimės žibury“? — su tokia mintimi kopė išli-sią dieną. O vakare nežinos rim-tis išsisklaidė: visas tuoznas linksmai klegėjo pačioje kalno viršūnėje. Jokiu žmogaus buvi-mo žymiu čia nerasta. Nuo šios 1969 m. rugpiučio 17 dienos ši 4850 m aukščio uolų piramidė vadinsis Žalgirio vardu. Taip al-pinistai paminėjo „Žalgirio“ spo-rto draugijos 25-mečio jubiliejų, taip į lietuviškųjų viršūnių eilę atsistoję jau šeštoji — Žalgiris. Beje, dar reikia pridurti ir sepi-tintąją — kalną, pavadintą įžy-miojo karvedžio Jeronimo Ubore-vičiaus vardu. Jį pavadino ne lietuviškai alpinistai — atkeliavę į Karakolą, tą vardą jau radome. Kartu su Tuchačevskio, Karbyše-vo pikais Uborevičiaus viršūkalnė nuostabaus atsitiktinumo dėka stovi viename kalnagubryje su tautiečio G. Akstino viršūkalne.

Apie „žalgirietčių“ sėkmę per radijo ryšių seansą netrukus su-žinojo ir pajėgiausioji grupė. Jos dalyviai „džigitai“ tą vakarą „kabėjo ant sienos“, kaip šneka alpinistai: šturmovo Džigito vir-šūkalnę sieniniu maršrutu.

RUOSTASI buvo ilgal — be-veik visus metus. O atvy-kus į kalnus, daug dienų užėmė treniruotiniai įkopeniai. Pagaliau pajutome — jau pasiruošę. Rug-piučio 11-ąją ant morenos akme-nų, tiesiai prieš gražuolį Džigi-tą — gigantišką rūsų uolų pi-ramidę — buvo įkurta stebėtojų stovykla, o rugpiučio 14-osios rytas užliko mus ledynė, trau-kiančius link Džigito sienų.

Tikriausiai skaltytojų parūps: o koks Džigito aukštis. Ką gi, 5142 metrai. Visai nedaug. Ypač prisiminus, kad jau prieš ketve-rius metus esame būvę lygiai dviem kilometrais aukščiau. Bet argi aukštis čia svarbiausia? Štai Elbrusas — 5633 m. Į jį per dieną-dvi įkopia ir atkaklesnis turistas. Tuo tarpu Elbruso kal-mynė Užba — tik 4710 m, visu kilometru žemiau, bet ji pagrįstai laikoma alpinistinio meistriskumo simboliu. Joje buvo dar tik vie-nas lietuvis — G. Akstinas.

Nuo Elbruso kartą važinėjomės slidėmis. Tada visą kilometrą pakildavome per kelias valandas. O šiemet ant Džigito viena sun-kaus darbo diena — rugpiučio 15-oji atnešė vos 20 metrų. Taip, dvidešimt. Nežiūrint to, dieną laikėme sėkminga. Juk tą dieną įveikėme visiškai vertikalią, be plyšių ir iškyšulių granito sieną.

Alpinistiniai maršrutai pagal sunkumą skirstomi į kategorijas: 1A, 1B, 2A, 2B ir t. t. iki šeš-tosios. Viso 11 pakopų. Palygi-nimui vėl priminsiu Elbrusą. Įko-pimas į jo rytinę viršūnę šioje skalėje užima trečiąją pakopą — 2A. Tuo tarpu praeitas Džigito maršrutas — paskutiniąją — vie-nuoliktąją pakopą. Na o konkre-čiai, tai buvo penktos, antrai grupei aštuonios dienos ir nak-tys, praleistos prie įkalčių ir uo-las, ledų plieno ar titano kablių. Ne tik kopiant, bet netgi miegant. Prisiršęs pats, pririšta palapinė, pririštas primusas, puodas, ba-tai... Antraip, stipresnis vėjo gūsis, ar užsižlopsojęs pats už-klidė dvi — tragiškas sturprizas.

PASITAİKĖ ir keblesnių aki-mirkų. Ypač įsiminė ket-virtoji kopimo diena. Sudėtin-giausia maršruto atkarpa jau po mumis. Pakilus ankstyvą rytą, nesunkiai „pasidavė“ išraižyta uolų siena, po to ir stačiausias, tik aštriomis plieniniams ledko-piams įkertamas gryno ledo šlai-tas. Bet pavakary — jau antra-kart maršrute — penda oras. Reikėtų sustoti nakvynėi. Tačiau ant šios 60 laipsnių ledo sienos nėra jokių vilčių pastatyti palapinę. Tenka kilti išgelbėto-jos uolos dingio kažkur aukštai viršuje, viskas debesyse. Tirštai bva nviskos kruopos ir čia pat lavinėmis čiūozia šlaitu. Kai temstant pasiekėme uolas, nenudžiugino ir jos. Perdaug statu. Jokio lėkštesnio peties, jokios, kad ir mažytės, aikštelės. Negi teks čia prisiršus taip ir prasto-vėti iki ryto? Ne juokais įsišmar-kavo pūga, visiškai sutemo. Ap-graibomis šliaužojame šen bei ten. Taip praeina valanda, antra. Pagaliau kažkuris surado lenty-nėlę — tai nuo sienos atplyšęs

Tianšano kalnagubryje ieškome kur apsistoti...

litas. Visi laimingi — net sė-dėti galima. Tuoj pakabinama palapinėle, į kurią susirietę ir susėdame. Šalta, nuovargis, troš-kulys, bet dar pakako ir opti-mizmo, kuris tačiau labai išblėso, kai beviltiškai užgeso jauki, žyl-ra ant kelių stovinčio primuso liepsna. Viena bėda — ne bė-da... Tačiau užsispyrėliškas, at-kaklus sekancios speiguotos die-nos darbas tą optimizmą su kau-pu gražino — pagaliau mes sto-vėjomė viršūnėje!

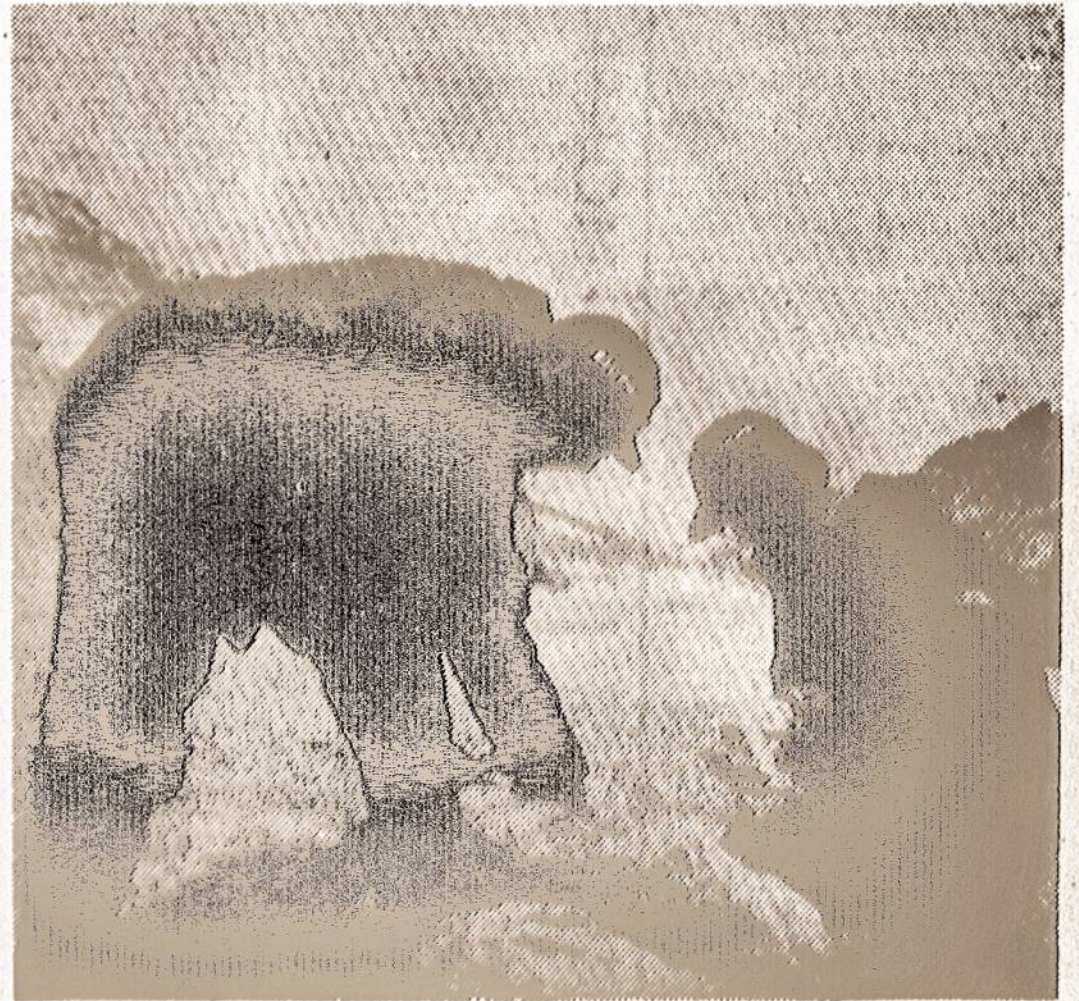
Penkias dienas kopta, ieškota iškyšulio isikibiti, kalta kabliai, laipteliai lede, ir štai tau — per minutę kitą tenka suvokti, kad jau nebėra kur lipti. Viršūnės sniego kupolas lėkštelė, priešais kyla horizontas ir viskas Gilios pėdos pusnyne nubrėžia liniją į aukščiausią viršūnės tašką. Zval-gomės. Viršum mūsų — tik dan-gus. Dabar žiūri jau vien tolyn ir žemyn! Debesys, ir tie tą rug-piučio 18-ąją baltu patalu sugul-ė žemai slėniuose.

IR ko gi buvo kopta? Sun-kumai nemaži... — pa-galvojai, jau nusileidęs į draugų stebėtojų stovyklą, socialiai pavalgęs ir be paliovos gerdamas. Ta-da bene labiausiai pasiteisini pats prieš save, prisimines pran-

cūų alpinisto Liūsjeno Devi žo-džius: „Kovodamas su viršūne, verždamasis į tai, kas neapre-piama, žmogus negali, įgyja ir teigla visų pirma pats save“.

Tai gi, visi alpinizmo sunkumai turi ne atstojantį, bet patrau-kiantį poveikį. Kuo daugiau pa-tirta įkopeniuose, kuo sunknesnės kiiūtys įveiktos, tuo šis sportas darosi prasmingesnis. Alpiniz-mo būna beveik ir taip, kaip tofe būna matytoje karikatūroje: al-pinistai plūšėjo, lipo vertikalia uolų siena, o užlipę pamatė: ant kalno sėdi sau bobutė ir gano oži.

Taip ir mes. Galėjome gi kilti į Džigitą lengvesniu keliu ir viršūnėje stebėti visai tą patį vaizdą, kaip ir kopė siena. Bet, be abejo, tada nebūtume jautę nei tiek meilės kalnams, nei dān-gus nebūtų buvęs toks ryškiai mėlynas, nei slėniuose sugulę debesys tokie minkšti, lyg pata-las, nei tokia brangi tėviškė, na-mo sueržius ir išvis, gal jau bū-tume tą kopimą ir pamiršę. Juk žmogus, kuris viską lengvai pa-siekia, retai būna larmingiausias žmogus. Tikrą vaikščiojimo lygia žeme malonumą, gėlės grožį, mu-zikos kerinčią jėgą ypač gerai pajunti tada, kai neseniai esi ke-letą parų kabėjęs ant sienos..

Tuz perėjoje A. Jucevičius ir V. Jasinskaitė palieka pirmuosius lietuviškus įrašus. Ant ke-purių užrašyta "Lietuva".

Tianšano kalnagubryje, Azijos kalnuose, Lietuvos alpinistai žygiuoja į Gedimino Akstino, Jeronimo Ubarevičiaus ir Žalgirio vardais pavadintas kalnų viršūnes.

Sustatę palapinę, užvalgėme barščių ir ruginės lietuviškos duonos.

Apie Tiansaną

Tian-šanas kalnynas vidr. Azijoje, tarp v. Turkestano, Mongolijos, Dzungarijos ir Tarimo baseino; 3000 km ilgio, 400 km pločio, aukščiausia viršūnė Pik Pobedy 7439 m, antroje iš eilės Chan Tengri 7198 m. Kinai ir kai kurie europiečiai geografo T. vadina tik rytinę kalnyno dalį tarp 80°11' ir 93° r. ilgio. Ji sudaro daug kalnagūbrių, kurie turi savo vardus, pvz. v. daly yra Alajaus, Užalažo, Kok Šal-Tau, Tereskei Ala-Tau; vidr. daly Borocho, Irian Charabuč, r. daly Bogdo Ula gūbriai. Tarp aukštųjų viršūnių yra didelės aukštumų lygumos, vad. sirtais. Skersai kalnyną yra tik 4 perėjos (3 v. daly ir 1 vidr. daly). Pirmasis T. ištyrė rusų geografai P. Semionov-Tianšanskij.

Vaizduotė ir tikrovė

J. ŠIAUČIŪNAS

Aš gulėjau prie žydinčių dobilų lauko ganydamas bėrį, kad jis neišbraidytų dvaro kviečių, Saulė leidosi, o rytų pusėje pasirodė šviesi Mėnulio briauna. Man buvo gražu.

Šventame rašte parašyta: Dievas sutvėrė Saulę, kad šviesių dieną, Mėnulį, kad šviesių naktį. Aš pilnai tikėjau rašto žodžiams ir dėkoju Dievui už tokį gražų jo rankų darbą.

Pasiekęs jaunuolio amžių, sėdėjome ant suoloelio jos tėvo sode ir gėrėjomės nokstančiomis obelimis ir raudonomis slyvomis. Nė nepajutome, kad Saulė jau seniai nusileido ir akla tamsa apgaubė mus. Laikas eiti - tariau. Ir atsisveikinęs su mylimąja išėjau.

Einant keliu reiktų pasukti didelį ratą, todėl nutariau eiti tiesiai svetimais laukais į savo kaimą. Kiek pažingsniauęs, įsivėliau į tvorą. Keno tai buvo tvora, negalėjau atspėti. Tvorą perlipau, bet po kelių žingsnių užgriuvau ant šieno kupetos. Toliau eiti nepajėgiau. Įsikniau į sieną ir pradėjau išmetinėti Dievui:

Viešpatie, ką aš blogo padariau, kad taip skaudžiai mane baudi? Savo delnu uždengei Mėnulį, o aš tamsoje nerandu savo namų.

Tiesa, svetimame sode suvalgiau obuolį, bet ji man jį davė. Apie pažeidimą Tavo šeštojo įsakymo, nei mintyje neturėjau. Taip besiaiškindamas, užmigau.

Sapne pasijutau esąs nežinomoje žemėje. Apsidairiau. Tematau akmenis, uolas, kalnus. Tokių vietų Lietuvoje nebuvo. Žmonės daug kalbėdavo apie skridimą į Mėnulį. Ar čia Mėnulis? Ne, negali būti, juk parašyta: Dievas sukūrė Mėnulį, kad šviesių naktį, Mėnulis turėtų būti ugnies kamuolys, juk tik ugnis šviečia. O čia uolos, kratarai, duobės. Ne, čia ne Mėnulis. Jeigu tai būtų Mėnulis, tai aš galėčiau matyti Žemę, taip kaip mes Žemėje, užvertę galvas, matydavome Mėnulį. Visados jis atrodydavo taip aukštai, virš mūsų galvų.

Taip man beieškant Žemės, staiga šale manęs atsirado pusamžio, mažo ūgio žmogutis.

- Mano vardas Mokslas - tarė jis. Nesistebėk, kad aš mažas, šiandien visa mano šeima dar maža, bet su laiku užaugs. Pradžią jūs jau žinote - kalbėjo jis, kad Žemė

sukasi ir skrieja aplink Saulę, o Mėnulis lėtais žingsniais žingsniuoja aplink Žemę, kartą į trisdešimt dienų. Saulė pagauna Mėnulio pilną veidą, apšviesdama jį savo spinduliais, kurie atsimušę į Mėnulį, nakties metu apšviečia jūsų sodybas. Tavo tikėjimas į Šventą raštą yra bevertis, nes žmogus kuris taip parašė, jokio supratimo apie Mėnulį neturėjo, vadavosi tik savo vaizduote.

- Tikėk man - jis vėl pradeda. Ateis laikas, išnyks prietarai ir klaidinga galvosena. Išnyks ir vaizduotės, kurios per šimtmečius jus laikė miglose ir trukdė ieškoti tiesos. Laikui bėgant Žemės žmonės minties greitumu skraidys nuo vienos planetos į kitą - baigė jis, ir išnyko iš mano akių.

Aš bijojau, kad už tokį drąsų pareiškimą jam gali būti užkurtas laužas...

Kai atbudau, ta pati mergaitė atėjus šieną kratyt mane savo glėbiu apkabino...

Iš O. B. Audronės rinktinės

ŽEMĖ

Aš pati, savanoriškai ir apgalvotai, Palaidoju vasarą, kurios nebuvo, Palaidoju džiaugsmą, Kuris sapnavosi, kaip knygoje - Nesibaigiantis ir amžinas - Palaidoju lūkestį Baltuose žodžiuose suvystytą -

Ir nieko neturiu, Tiktai save. Tiktai save nunešti privalau, Iš kur atėjusi, Ir visą savo kraitį užtarnautą Sudėstysiu po kojomis, Gražiai suklosiu.

Tai ar pažvelgsi į mane, Kai aš tokia bedalė Ir turtų neturiu, Tai ar prabilsi į mane, Jei Tavo žemė - buvo mano žemė?

Ir Tavo žemę
Ir mano žemę,
Pėdom išvaikščiotą,
Ir akmenuotą ir žydinčią -
Myliu.

KALNŲ VIRŠŪNĖSE

Sustoju poilsio
Kalnų viršūnėse -
Atrodo, Viešpatie,
Kad Tu čia gyveni,
Kai taip ramu aplink
Ir kelias
Nebevinguriuoja
Pro akmenis aštirus -
Ramu
Ir pas mane.

Tai pailsėsiu čia -
Labai pavargusi.
Snieguotose viršūnėse,
O vasara žvali,
Visi kalnai
Nustebę žvalgosi,
Kad surėdyti taip gali,
Kad Tu viršūnėse kalnų
Įkurdinai mane
Ir pats viršūnėse Tu gyveni.

O. B. AUDRONĖ

NAUJOS KNYGOS

O. B. AUDRONĖS (Balčiūnienės) naujos poezijos rinktinės viršelis. Naujajį leidinį poetė skiria savo sesutėms Ievai ir Antosėlei Tamulevičiūtėms. Išleido Nida Press Londone, Anglijoje. Telpa 114 eilėraščių. Knyga 159 psl. Autorė su šeima gyvena New Jersey valstybėje.

APIE AUTORIŲ

J. ŠIAUČIŪNAS, vyresnės kartos Amerikos lietuvis, yra ilgametis Vienybės bendradarbis, kuris dažnai Vienybės paremia ir savo aukomis. Kileš iš Žemaitijos. J. Ameriką atvyko labai jaunas. Įsikūrė Brooklyne. Daug metų dirbo vieno New Yorko banko sargyboje. Prieš keliolika metų išėjo į pensiją ir su žmona (neseniai mirusia) įsigijo didžiulį ūkį Catskill kalnuose, prie Ellenville, N. Y.

Realaus naturalisto nuomonė

MANO TIKĖJIMAS

Z. Jankauskas

Mano Dievas susideda iš sekančių penkių elementų: oro, šilumos, maisto, vandens, na, ir miego, saldaus miego. Šie pagrindiniai elementai palaiko mano ir visų kitų žmonių bei žvėrių gyvybę, be kurių, išėmus bent vieną, aš negalėčiau gyventi.

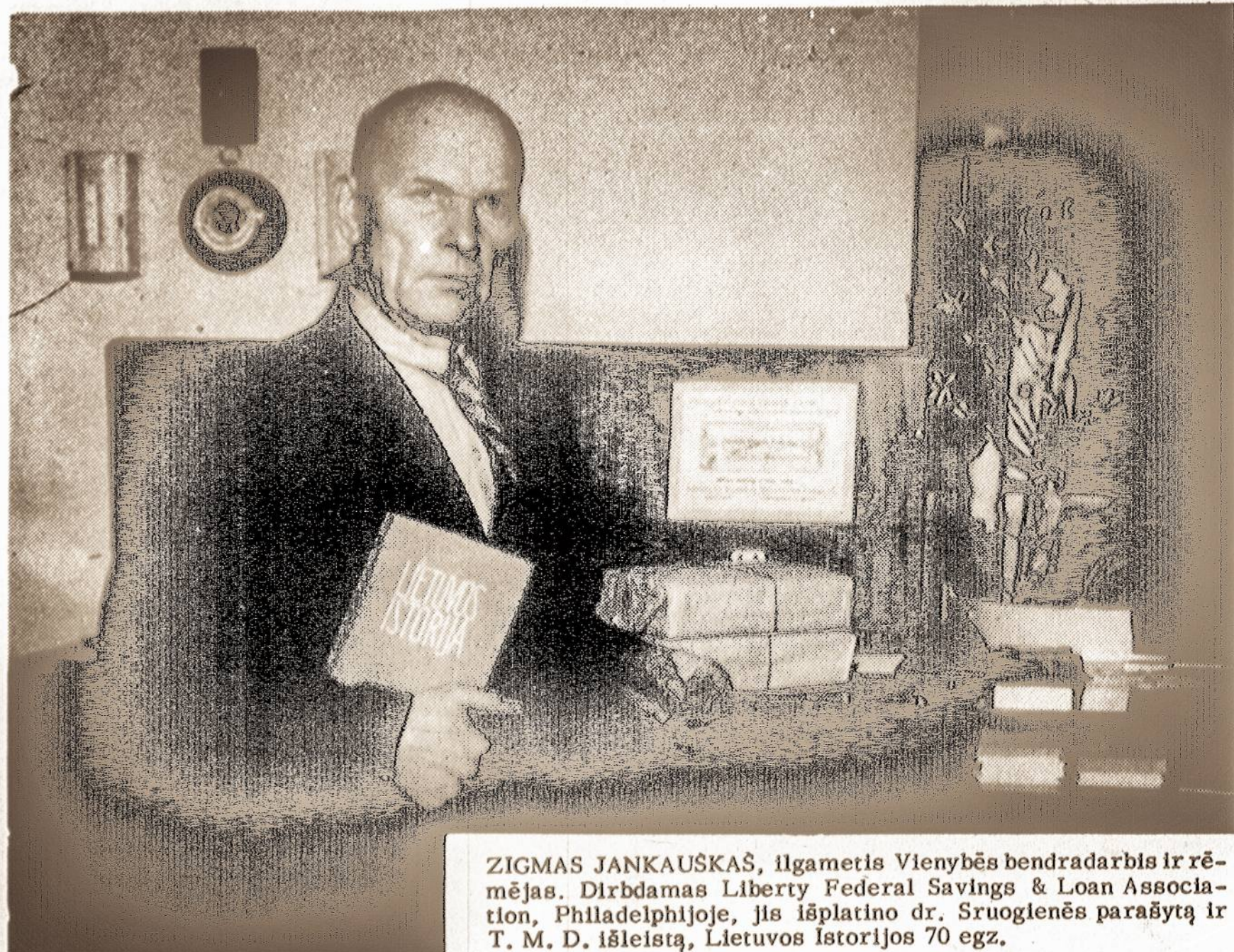
Mano tikėjimas susideda iš stipraus vėjo, žaibo, griaustinio ir perkūnijos; lietaus, ledyno ir sniego; jie man yra rūstūs. Aš tikiu, kad tiems elementams pasireiškiant visu savo smarkumu ir be saiko, sulaukyti jų negali jokia mano malda, poteriai, puolimas ant kelių... Apsisaugoti nuo tų visų rūstybių, aš tikiu, kad man reikia turėti apsiaustą, apavą, užvėją ir slėptuvę.

Deganti šviesioji Saulė yra visuotinos ir mano gyvybės Motina. Ramiai padangėmis plaukioją debesys, skaištus Mėnulis pilnatis laiku, mirgančios ir savistoviai šviečiančios skaisčios žvaigždės naktį; sprogstantys medžiai ir jų žydintys pumpurai pavasarį; žaliuojančios pievos ir laukai, miriadais žydinčių gėlių vasara, o rudieniui atėjus — visa tai keičiantis į įvairiausias spalvas ir atgyvenus savo laiką, pageltusiems ir suvytusiems lapams krintant ant žemės, visi tie spontaniški pasireiškimai metų sezonams besikaiteliant, mane žavi ir stebina savo grožiu. Už visa tai mano meilė, atodūsiškai ir malda eina atvirame ore Didžiajai Gamtos kūrybai. O stebuklingas Dangus, mano akiračiu matuojant ir jį matant, yra mano bažnyčia!

Kartais giedroje dienoje Ji žėri neišpasakytu grožiu ir šviesa, nepalyginamai žydriau, negu visi žmogaus surinkti gryniausi deimantai nakties metu. O Jai tekant anksti rytą aš matau ir stebiu Dangaus Bažnyčioje visų ostijų Ostiją kylant... Leidžiantis Jai į vakarus Ji pavirsta į didelį aukso rutulį, į kurį žiūrint, nublunka visi žmogaus sukurti grožio kūriniai. Kartais aš sustoju (Jai neprašant) ir stebiuosi Josios majestotiškumu, susijungiu su Jai dvasiškai ir atiduodu Jai mano sielos pagarbą ir maldas... apmąstydamas, kaip žmonija, per amžius, nutolo nuo TIKROS DIEVYBĖS garbinimo, pasidarydama paties žmogaus sukurtus stabus dievinti, jiems melstis ir į juos tikėti!

Aš tikiu, kad vulkanų išsiveržimai, žemės drebėjimai, jos sukrėtimai ir plyštančios josios prarajos, kurios sunaikina kaimus, miestus, gyvius ir pačius žmones, nėra antgamtinė jėga, atliekanti tokį bejausmį ir beširdišką darbą. Aš tikiu, kad visa tai kas pasireiškia mūsų žemėje ir kitur — pasidaro savaimė — spontaniškai, be sustojimo veikiant (perpetuum mobile) fiziškoms ir chemiškoms jėgoms mūsų žemėje ir visatoje, be jokio kito antgamtinio įsimašymo ir tvarkdario.

Aš tikiu, kad žmogus yra visų gyvių ir žvėrių karalius; kad jis yra viso pikto, blogio ir gero, išradėjas; kad jis yra šios žemės visų turtų ir gėrybių besotis sutvėrėjas. Pamaštyk, skaitytojai, ko žmogus nesunaudoja: nuo darbščių bitelių pagaminto medaus iki paties žmogaus išrastų svaigalų ir nuodų! Aš tikiu, kad nuo žmogaus atsiradimo mūsų žemėje, visi istoriniai ir priešistoriniai karai ir kovos, kaip ir mūsų laikais pergyvenamieji mažesni ir didesni karai ir revoliucijos — nėra gamtos suplanuoti, bet pačių žmonių sudaryti savo tautos garbei ir gyvybei apginti, jos saugumui

ZIGMANTAS JANKAUSKAS, ilgametis Vienybės bendradarbis ir rėmėjas. Dirbdamas Liberty Federal Savings & Loan Association, Philadelphijoje, jis išplatino dr. Sruoglenės parašytą ir T. M. D. išleistą, Lietuvos Istorijos 70 egz.

ir klestėjimui; bet dažniausiai jos vadų didybei išryškinti, turtuolių turtus apsaugoti, arba daugiau turtų užgrobti nuo užkariautų žmonių.

Aš tikiu, kad milijonai kareivių žūstančių kovos laukuose, džiunglėse, krokodilų ir ryklių surjami vandenyse, žūstantys ore ir sprogiuose — nėra gamtos jėgos sudaryta, bet pačių žmonių savižudybės padaras. Žmonijos vienytių kitų naikinimo nesulaikė praeityje, nesulaiko jo ir dabar jokia bažnyčia, jokios maldos, joks tikėjimas. Priešingai, bažnyčia praeityje, juos palaimindavo į mūsų einant... Istorija aiškiai parodo, kad visi tikėjimai ir bažnyčios, nesugerino ir nesudievinę žmonijos amžių bėgyje, bet juos sublogino iki savižudybės, išradus nuodingas dujas, bakterijas, cheminius, atominius ir vandenelinus sproginčius kitus sunaikinti ar save apsiginti... Dabar sukūrė ir visų tikėjimų ir bažnyčių priešą — XX-tojo amžiaus tikėjimą — komunizmą. Šis, kaip ir visi kiti naujesni ir senesni tikėjimai, ne Dievo duoti, bet pačių žmonių išgalvoti ir suplanuoti, kaip kitus sunaikinti, jei ne tūkstančiams, tai bent šimtams metų įsigalėti!

Kada įsibriauna jauni vandalai į mirusiųjų kapus, išardo ir išgriauna mirusiems pastatytus paminklus, kryžius, mauzoliejus, apvagia bažnyčių turtus, ištuština pinigines skarbonkas, pridaro šventnamiui žalos, kada griaustinis trenkia į krikščionių bažnyčią, žydų sinagogą, protestantų kirke, ar kitokio tikėjimo šventovę; kada banditai užpuola žmogų net dienos laiku jo krautuvėje, raštinėje, gatvėje, požeminiame ar iškeltame žmonių pervažiuojamame traukinyje, — jį apvagia, sumuša, ar nužudo; arba kada tėvas užmuša savo vaiką, ar išžudo visą šeimą ir pats nusižudo; arba sūnus ar dukra nušauna savo motiną ar tėvą, ar abudu kartu, aš tikiu, kad tokie pikti darbai yra papildomi ne Dievo įsakymu, o paties žmogaus laikino ar visiško pamišimo išdava.

Mes skaitome (bet yra žmonių, kurie savo akimis mato), Afrikos, Indijos ir kitų džiunglių žvėrių gyvenimą ir jų kovas už būvį. Kada išalkęs, leopardas, tigras, meška, pantera, liūtas ir kiti plėšrūs žvėrys susitinka su savo priešais, pamąstytk tada žmogau, būdamas visų žvėrių karalius, kas su jais atsitinka ir dedasi, kai vyksta mirtina kova už gyvybę ir buitį. Pasitaikius progai jie puola ir jį patį sudoroja. Arba jei 20 pėdų ar ilgesnis šliaužlys, susirangęs žemėje ar susisukęs medyje laukia ir tykō savo aukos stipriomis savo grandinėmis surakinti ir jį sučiulpti, kieno auka tampa civilizuotas žmogus... Tada mintys apie Dievo buvimą, jo parėdymą žemėje ir visatoje, visiškai atpuola. Ne be reikalo žmogus

turėjo sugalvoti kaip apsiginkluoti, kad galėtų save ir saviškius apsaugoti.

Kada bažnyčių valdovai savo pastogėse įvedė bazarus ir pasilinksminimo vakarus — bingo, pinaklį, ruletę, ir kitokius žaidimus, kada prie tų žaidimų pridėjo dar ir svaiginančių gėrimų barus, palinksminanti susirinkusius; kada patys dvasiškai, padedant tarnaitėms ir parapijonkoms, sudaro tų gėrimų ir kitų gėrybių, suaukotų gerų žmonių aukcionus, tada mano galvoje kyla abejonė bažnyčios šventumu ir jos paskirtimi... Ar ji verta tikinčiųjų paguodos, jos palaikymo... Ar ji tapo tik paprasto žemiško biznio turgus?!

Kaip teologijos mokslas, pavyzdžiui, galėtų išaiškinti tokį tikrą atsitikimą:

Balandžio 12 d. 1955 m., Avallino, Italijoje, United Press Agentūros pranešimu — "A lightning bolt today killed five pilgrims as they prayed in a Roman Catholic shrine near here. Forty others were injured..."

Kaip tai išaiškinti? Pagal senovės lietuvių tikėjimą dievaitis Perkūnas padarė žalos trimis bažnyčioms, trenkdamas joms į aukštai iškeltus bokštus.

Aš tikiu į Kristų, kaip žmogų gimusį paprastai, kaip ir kiti žmonės gimė jo laikais ir mūsų laikais gimsta. Kad jis buvo geros širdies, doras ir gerų norų žmogus, priešas tų, kurie išnaudoja neturtinguosius, kuriems savo gyvenimą aukojo, juos mokė ir už juos mirė ne laiku ir nepaprasta mirtimi, aš neabejoju.

Aš tikiu, kad budeliškai Jį nukryžiuojus, ir Jį mirusį palaidojus, Jis negalėjo pats atgyti ir prisikelti iš karsto, pakilti į dausas ir nuskristi prie Dievo — Tėvo, „į dangų, kaip ir visi kiti tų laikų ir mūsų laikų mirusieji, tai negali padaryti.

Tos nesąmonės ir negalimybės pasaulyje nėra dabar, nebuvo ir Kristaus laikais. Jo pasekėjai galėjo jo kūną iš karsto pavogti ir palaidoti kitur ar sudeginti, ir po to sukurti prisikėlimo legendą, kuri ilgainiui jo pasekėjų panaudota pelningam gyvenimui pasidaryti.

Aš tikiu, kad žmonija gali būti išauklėta dorai žmoniškų civilinių humanistų auklėtojų, ne vien atsidavus bažnyčių auklėtojų monopoliumi. Aš tikiu, kad mūsų žemė yra didžiulės apimties stadionas, kur žmonės ir visi kiti sutvėrimai ir gyvūnai vaidina be pertraukos gyvenimo dramą!

Ir už visa tai, dirbtinoji žmogaus bažnyčia, papuošta to paties žmogaus gražiais piešiniais ir jo paties sukurtais stabais, tikslu atitraukti juos nuo Tikrojo gamtos grožio ir Jos galybės, mane vadina netikėliu ir bedieviu.

LIETUVOJE

Argentinos Lietuvių Balso leidėjai Pranas Ožinskas su savo seserimis ir kitais artimaisiais, per jo išleistuves Vilniaus "Neringos" kavinėje. Kartu su Ožinsku Lietuvoje porą savaitių viešėjo ir jo žmona Ona Ožinskienė, Arg. Liet. Balso Moterų skyriaus redaktorė. Išleistuvių vakarienėje dalyvavo apie keliasdešimt asmenų. Ožinskai matomi viršutinėje nuotraukoje - P. Ožinskas (antras iš k.), Ona Ožinskienė (antroji iš d.).

ARTISTĖS A. LEIMONTAITĖS-STEPONAVIČIENĖS LAIDOTUVĖSE

Artistė Leimontaitė-Steponavičienė, mirusi rugp. 13 d. po ilgos ir sunkios ligos.

Vilniuje, Antakalnio kapinėse, dramos aktorė Monika Mironaitė (Baltušienė) atsisveikina su savo profesijos kolege Antanina Leimontaitė-Steponavičienė.

HORN DENTAL LABORATORIES

APTARNAUJA NEW YORKA,
77-20 101st Avenue
Ozone Park, N. Y. 11417

Tel. VI 5-7730

Kalba lietuviškai

PETER'S
Bar & Grill

Sav.
PETRAS KADAS

Jauki vieta
įvairūs
gėrimai.

Graži salė
pobūviams bei
susirinkimams.

KVIEČIAME IR LAUKSIME JŪSŲ ATŠILANKANT

439 Grand Street
Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas:
EVergreen 4-8698

Vilniaus fone, svečiai iš Amerikos su Vilniaus u-to studentėmis ir kt. Iš kairės: S. Masytė iš Detroito, V. Glaveckas iš Kultūrinių Ryšių D-jos, Salomėja Prašmutaitė, S. J. Jokubka iš Chicagos, Nijolė Tilvikaitė ir M. Masys. Pašmutaitė ir Tilvikaitė yra S. Narkėliūnaitės seserėčios.

S. NARKĖLIŪNAITĖS NUOTR.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

SACHMATININKAI RUNGTYNIAVO CLEVELANDE

S. Amerikos liet. šachmatininkai vėl buvo susirinkę į savo pirmenybes, kurios buvo prarastos rugpjūčio 23-24 dienomis Clevelande. Jų čia buvo labai liesas skalčius -- tik 9 ir tai daugiau negu pusė iš Chicagos. Vargu ar chigagiečiams verta važiuoti į kitus miestus, kada jie galėtų tarpusavyje susžaisti vietoje. Nepasirodė garsusis P. Valtonis, Ig. Žalys iš Kanados; nebuvo ir vieno iš New Yorko. Ir K. Merktis iš Bostono sugebėjo suorganizuoti tik vieną vyrųką. Iš Chicagos buvo nuvykę visi pajėgieji, išskyrus dr. V. Palčiauską, kuris tą savaitgalį turėjo važiuoti šeimyniniams reikalais į Torontą.

Pirmąją vietą, kaip ir buvo galima laukti, nusinešė Povilas Tautvaišas, kuris surinko 4,5 taško iš 5 galimų. Antruoju atsisotojo, gal kiek netikėtai, Chicagos šachmatininkų vadovas Vladas Karpuška, sukrovęs 3,5 taško. Kiek kukliau pasirodė chiga-

giečiai K. Jankauskas, A. Žujus ir P. Šalkauskas (jis nuo P. Tautvaišos nugnybė pustaškį). Be jų dar žaidė Makaitis, dr. A. Nasvytis, V. Bikulčius ir K. Merktis.

Būrys chigagiečių šachmatininkų rungtyniavo Labor Day savaitgalįje Chigagoje prarastose "Illinois open" pirmenybėse. Čia geriausiai iš lietuvių užsirekomendavo dar tik nesental į viešumą išėjęs jaunas žaidėjas, pavasarį baigęs St. Rita vid. mokyklą -- Antanas Jasaitis. Jis iš 7 galimų išpešė 5,5 taško. Meisteris P. Tautvaišas buvo žemiausavoformos ir laimėjo tik 4,5 taško (čia nukentės jo "reitingas" ir yra pavojus iškristi iš meistro kvalifikacijos). K. Ramas baigė su 5 taškais, o Jankauskas su 4. Karpuška ir Zinkevičius surinko 3 taškus.

* Lituanikos futbolininkai Chigagoje rudens pirmenybių rungtynėse rugsėjo 14 d. sužaidė lygiomis - 1:1 su Croatians komanda.

Studijų savaitė Dainavoje

Mokytojų studijų savaitėje Dainavoje, Mich. paskaitas skaitė: prof. A. Senn apie Lietuvos kalbos pristorę, A. Rinkūnas -- Beskyrė sistema, A. Baronas-Okupuotos Lietuvos rašytojai ir jų kūryba, St. Barzdukas-LB lituanistinių mokyklų tautinio ugdymo programa, J. Juknevičienė -- Vaizdinės priemonės priešmokyklinio amžiaus vaikų auklėjimui, S. Vaišvilienė -- Laisvės ir atsakomybės vystymasis vaikuose, dr. J. Pikūnas -- Lemtingi momentai vaiko auklėjime ir J. Mautulaitienė -- Tautinių šokių ir žaidimų programa lituanistinėse mokyklose.

L. Dambriūnas pravedė lietuvių gramatikos ir skyrybos klausimais, net 9 seminarus. Patarė mokant vaikus lietuviškai atsižvelgti anglų kalbos taisyklių, nes jau jau vaikai yra pramokę.

Simpoziumuose dalyvavo: Blaišytė, Ruzgaitė, Visockaitė, Aukštuolis. Dalyvavo: E. Vaišnienė, G. Valliulenė, E. Ošlapienė. Jos iškėlė Eglutės žurnalo reikšmę.

Seimos ir mokyklos bendradarbiavime reikšėsi: Veseikienė, J. Masilionis, P. Zaranka. Perskaityti Rygelį ir Lipčienės pasisakymai.

S. Radžius iš Baltimorės nurodė, kaip savo mokinius moko rašyti korespondencijas ir organizacijose sekretoriauti.

Pristatyti G. Čestenės vadovėlis Rūtelė ir Z. Ašoklo -- Lietuvos geografijos vadovėlis.

Dalyvavo ir iš Londono Romas Klinka, anglus mokąs lietuviškai Anglijoje. Jis parodė kaip New Key metodu, kaip Berlitz sistemoje, mokoma kalbos tik ta kalba kalbant, ne verčiant į joms suprantamą kalbą, bet rodant daktą ir jį vadinant tik lietuviškai. Šis metodas mišrių šeimų vaikams ypatingai pritaikytinas.

■ 1962 m. 70-čiai senelių pastatytoji prieglauda Elmhurst, Pa. dabar praplėsta, priimti dar 52. Senelius prižiūri 18 asmenų štabas. Prieglauda vadovauja lietuvių Nukryžiuotojo Jėzaus seselių vienuolynas.

■ Tyrūnė Girdzijauskaitė atvykusi iš Lietuvos ištekėjo už Virgilijaus Sičiūno, Torontė, Kanadoje. Abudu dainuoja Varpo chore.

Dvi seserys: Teklė Mažeikienė, gyvenanti netoli Vilniaus kolūkyje ir Paulina Barauskienė gyv. Chigagoje, nesimačiusios daugiau 50 metų susitinka Chigagoje. Teklė Mažeikienė, 80 m. amžiaus, nepabūgo tolimos ir vargingos kelionės, pasimatyti su savo seserimi "amerikonka". E. Šulaitis nuotr.

WHITE HORSE Tavern

SUMODERNINTAS Vėsinamas

BARAS IR RESTORANAS Duodami palaidotuviniai pietūs.

86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y. Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS Savininkas

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY . MUTUAL FUNDS . INSURANCE Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, apdraudus,

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymą, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiems kitais reikalais, - kreipkitės į

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477 87-09 Jamaica Avenue Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS

Atdara kasdien nuo 9 v.r. iki 9 v. vakaro

SERV-WELL ROOFING CO.

DENGIA STOGUS IR METALU APGAUBIA KAMPUS IR KRAŠTUS.

STOGE ĮRENGIA LANGUS ATLIEKA ŠKARDOS, DERVOS, SLEITO, TILE, SHINGLE ROOFING, GAMINA ASBESTO ASFALTO SIENAS

VI 6-9519 ir VI 8-3800

77-20 101st AVE., OZONE PARK Frank Brukas kalba lietuviškai

Skaniausia lietuviška duona gaunama

SILVER BELL BAKING CO.

Sav. A. RADZIŪNAS

PYRAGAI VEDYBINIAMS ir KITOKIEMS POKYLIAMS

Stagg 2-5938

36-40 Stagg St. Brooklyn, N. Y.

CALL US FOR LIQUOR CUT RATE

SAVE ON YOUR FAVORITE BRANDS

GOLDSTEIN Liquor Store

DOMESTIC & IMPORTED WINES & LIQUORS

FOR DELIVERY PHONE VIRGINIA 9-7669

NEAR FOREST PARKWAY

8427 JAMAICA AVE. WOODHAVEN, N. Y.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE

John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

Mirė A. Stulginskis, buvęs

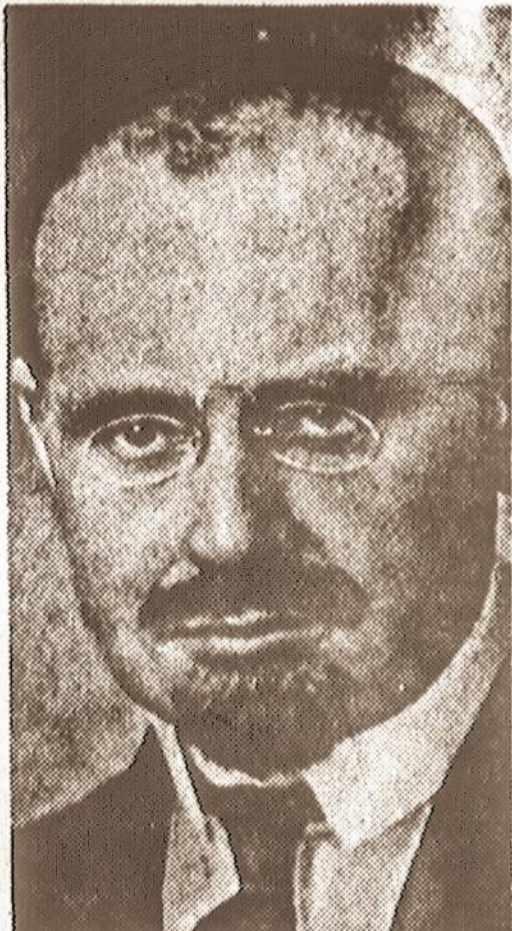
Lietuvos prezidentas

Kaune, rugsėjo 22 d. širdies smūgio ištiktas, mirė buvęs Lietuvos prezidentas Aleksandras Stulginskis. Buvo palaidotas šalia savo žmonos, mirusios 1962 m.

Velionis gimęs 1885 metais, vasario 26 d. Kutalių k. Kaltinėnų valsč., Tauragės apskr. Gimė gausioje smulkųjų kalno nuomininkų šeimoje. Tėvai, anksčiau dvarų kumčiai, vyresniųjų vaikų išvykusių į Ameriką padedami, nuomavo nedidelį ūkį. Vyresniųjų brolių remiamas, Stulginskis mokėsi Kaltinėnų pradžios mokykloje, Liepojos gimn. ir Zemaičių dvasinėje seminarijoje Kaune. Baigęs seminariją prašė vadovybę, kad atidėtų šventimus į kunigus ir leistų toliau studijuoti ir apsispręsti. Gavęs sutikimą, išvyko į Innsbrucko univ. Austrijoje gilinti teologijos ir filosofijos studijų.

Po metų nusprendė likti pasauliečiu, stojo į Hallės agronomijos institutą ir jį baigė 1913 m. Grįžo į Lietuvą ir buvo paskirtas Trakų apskr. rajoniniu agronomu Alytuje.

Vokiečiams užėmus Lietuvą, persikėlė į Vilnių ir aktyviai dalyvavo lietuvių politinėje gyvenime. Buvo vienas iš krikščionių demokratų partijos steigėjų ir 1917 m. buvo išrinktas tos partijos pirmininku. Dalyvavo Vilniaus lietuvių konferencijoje ir buvo išrinktas į Tautos Tarybą. Kartu su kitais tos tarybos nariais pasirašė 1918 m. vasario 16 d. aktą. 1920 m. išrinktas į Steigiamąjį seimą ir tais pačiais metais buvo išrinktas to seimo pirmininku. Steigiamajam Seimui priėmus Laikinąją Lietuvos valstybės konstituciją, kurios 9 punktas numatė, kad Steigiamojo seimo pirm. eina valstybės prezidento pareigas, 1920 m. birželio 19 d. pradėjo tas pareigas eiti. Į seimas 1922 vėl išrinko Stulginskį respublikos prezidentu, o į seimas 1923 m. perrinko. Be pertraukos Lietuvos prezidentu išbuvo iki 1926 m. birželio 7 d., kada pareigas perdavė dr. K. Grinui.

A. STULGINSKIS, buvęs Lietuvos prezidentas.

Po gruodžio 17 perversmo 1926 m. buvo išrinktas seimo pirm. ir tose pareigose išbuvo iki to seimo veikimo pabaigos 1927 m. Įsigalėjus naujai santvarkai, kuriai Stulginskis buvo priešingas, Kretingos valsč. įsigijo Jokūbavo dvaro centrą, ten gyveno, tvarkė ūkį ir pats atliko eilę ūkio darbų. Laisvalaikiu rašė Liet. Ūkininke, Ryte, XX Amžiuje, išleido brošiūrą apie pievų priežiūrą.

Kai Lietuvą užplūdo sovietinė kariuomenė, niekur nesitraukė, liko Jokūbave, 1941 m. išgabentas į Sibirą, į Krasnojarsko sritį sykiu su savo žmona. 1952 m. buvo nubaustas kalėti 25 metus, bet po Stalino mirties 1954 iš kalėjimo išleistas ir 1956 m. grįžo į Lietuvą. Porą metų dirbo sodininkystėje, paskui pasitraukė pensijon.

Liko dukra Aldona Juozavičienė, kuri išvengusi išvežimo su tėvais, 1944 m. baigė VDU medicinos fakultetą ir nuo antrosios okupacijos pasitraukė į Vakarų. Vėliau atvyko į Ameriką ir apsigyveno Chicagoje.

J. Bertulis

Kompozitorius Juozas Bertulis mirė rugsėjo 13 Chicagoje. Gimęs 1893 m. sausio 1 Joniškų. 1914 m. baigė Žagarės pr. mokyklą, 1918 m. Šiaulių gimnaziją, 124-28 mokėsi Klaipėdos muzikos mokykloje, 1941 m. Vokietijoje. Įvairiose mokyklose mokytojavo su pertraukomis nuo 1915 m. Nuo 1928 iki 1938 m. buvo Klaipėdos muzikos mokytojas, inspektorius ir vicedirektorius. Kompozicijų yra parašęs net apie porą šimtų: simfoniją Pavasaris, operetę Abejotinas Asmuo, Missa Requiem, 7 balerus, giesmių ir dainų. Paskutinė Sugrįžimo Giesmė išpildyta mokyklų šventėje Chicagoje. Paruošė ir Muzikos Metodikos Vadovėlių, taip pat Zaidimų Rinkimėlių.

Gyvendamas Amerikoje nuo 1950 m. vargoninkavo Aušros Vartų parapijoje, Chicagoje. Palaidotas šv. Kazimiero kapinėse.

Liko duktė Irena Bray, žentas James, anūkės Iona ir Paula, sūnus Aleksandras,

JUOZAS BERTULIS

marti Gizela, anūkės Eugėnija ir Rūta. Lietuvoje liko 3 seserys.

S. Boston, Mass. rugsėjo 13 d. mirė senosios kartos lietuvis Jonas Starkus, 88 m. amžiaus. Palaidotas rugsėjo 17. Velionis gimęs Pančekių kaime, Šunskų par. Lietuvoje. Į Ameriką atvyko 1902 m. Liko žmona Agota.

Alice Karvelienė

Rugsėjo 17 naktį, ištikta širdies smūgio, mirė Vienybės kaimynė Alice Černekaitė-Karvelienė, 73 metų amžiaus.

Buvo pašarvota J. Garšvos koplyčioje Brooklyne. Po mišių Angelų parapijos bažnyčioje, buvo palaidota šv. Jono kapinių mauzoliejuje greta savo vyro Stepo, mirusio prieš penkis metus. Palaidotuviniai pietūs buvo V. Belecko restorane.

Suvalkų trikampyje liko du broliai ir jų šeimos, kuriuos velionė aplankė praeitų metų vasara. Amerikoje velionė turėjo tik tolimesnių giminių ir labai daug draugų, kurie jos mirtį giliai liūdi.

ALICE KARVELIENĖ

Velionė gimė Suvalkų trikampio rajone, buvo lenkų kilmės. Į Ameriką su tėvais atvyko 9 m. amžiaus ir apsigyveno New Britain, Conn. Tėvai su šeima grįžo į gimtinę, o Alice liko Amerikoje. Už Stepo Karvelio ištekojo 1915 m. Jis ją ir išmokė taip puikiai lietuviškai kalbėti.

Velionės netikėta ir staigi mirtis visus labai sujaudino, ypač jos kaimynus Povilauškus, Karvelienės nuoširdžią draugę dr. Alda Pizingą ir mus Vienybėje, kurie ją beveik kasdien matydavome, vienuomet draugišką ir besišypsiančią.

Spėjama, kad velionė mirė rugsėjo 17 naktį, grįžusi iš Moterų Vienybės susirinkimo. Į namus velionę ir Povilauškiene palydėjo Alice Lukienė ir T. Klūmienė, kurios trumpai dar pasišnekučiavo ir apie vidurnaktį išsiskirstė.

Sekandį dieną, rugsėjo 17, velionė buvo susitarusi susitikti su kaimyne Dr. Alda Pizinga, kuri, betgi, Karvelienės telefonu neprisišaukė ir prie durų beldžiantis niekas neatsiliepė. Kai jau ir sekanti rytą Karvelienė telefoniniais pašaukimus neatsiliepė, dr. Pizinga susirūpino. Išsikvietė Antaniną ir Roką Povilauškus ir kitus palypėti prie velionės miegamojo lango. Matė ją ramiai miegančią, bet į vidų įėję patyrė, kad ji užmigus amžinai...

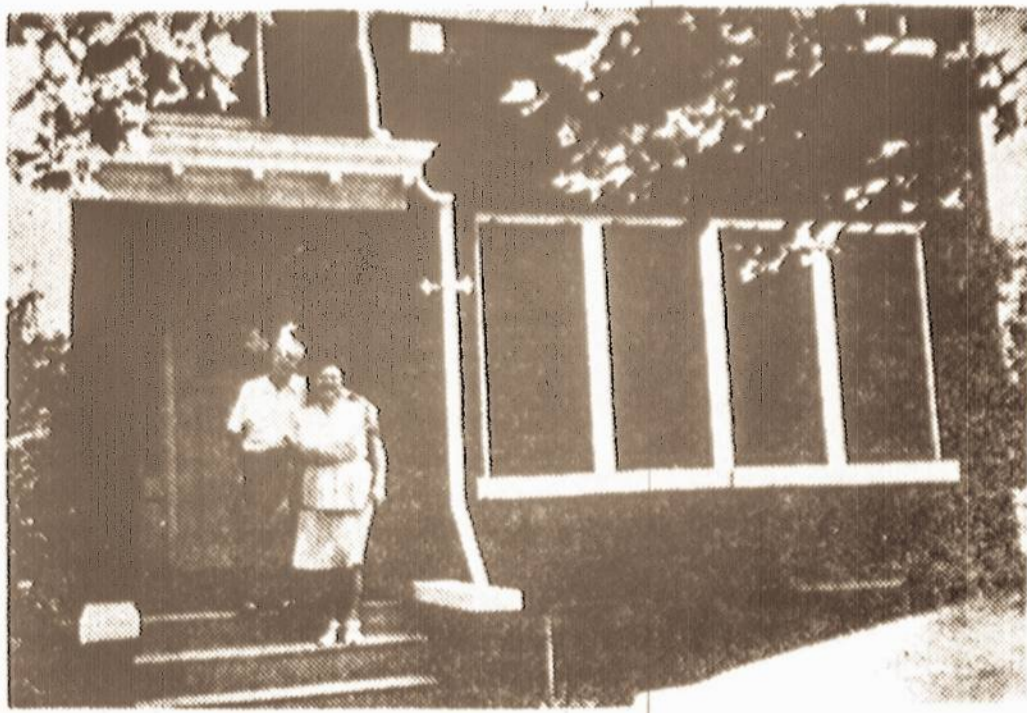
ADVOKATAS

C. A. VOKET

(VOKIETAITIS)

41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.

Telefonas: NEWton 9-6620

Stepas ir Alice Karveliai prie savo rezidencijos Highland Blvd., laimingesnėmis dienomis praeityje. Jiems pranešus apie parduodamą namą greta jų rezidencijos ir Vienybė šioje apylinkėje sukūrė savo židinį.

Velionė buvo ilgametė Moterų Vienybės narė, nuoširdi Vienybės skaitytoja ir rėmėja, labai populiari ir mylima visų draugų bei pažįstamų. Savo jaukioje rezidencijoje 188 Highland Blvd., išgyveno apie 30 metų. Buvo labai vaišinga ir jos namuose svečių niekad netrūko.

Velionės palikimą, pagal testamentą, tvarkys gimnaitis ir krikšto sūnus Pau-

lius Prishivalko, Amelia Prishivalko ir Stepa Karvelio pusserės duktė Mildred Zidžiūtė-Dana. (vt)

Kun. Mykolas Tamulevičius, 53 m. amžiaus, Aušros Vartų parapijos klebonas mirė Worcester, Mass. rugsėjo 15. Liko broliai Antanas ir Jurgis su šeimomis, taip pat brolienas Jurgis ir sesėrėčios Karolina ir Marija.

Laidotuvių Direktorai

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

Charles J. Roman Funeral Home

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REKALAMS

VIENYBĖ

● DAIL. A. VITKAUSKAITE-MERKER, dabar perėjusi į skulptūrą, keletą savo darbų išstatė New Jersey valstybės muziejuje, Trentone. Paroda atidaroma spalio 4 ir tęsis iki mėnesio pabaigos. Šiuo metu ji dėsto meną ir skulptūrą Teaneck, N. J. aukštesnėje mokykloje.

● SLA Pildomosios Tarybos posėdžiai New Yorko centrinėje raštinėje (307 W. 30th St.) prasideda spalio 6 d. Tarp eilės reikalų, bus svarstoma sekretorės Bronės Pivarionienės rezignacija.

● VALIUS BUNKUS, sulaukęs 65 m. amžiaus, žada išeiti į pensiją ir daugiau laiko skirti visuomeninei veiklai. Jis ir Petras Solomskas, vienas seniausių lietuvių spausdintininkų Amerikoje, buvo pagerbti Laisvės salėje, Ozone Park, N. Y.

● SOLISTO LIŪDO STUKO vadovaujamas Žibuoklių sekstetas spalio 11 d. atliks programą Worcester, Mass. skautų koncerte ir balluje.

● NEW YORKO ir N. J. Lietuvių Dantų Gydytojų draugijos susirinkime dr. S. Blrutienės namuose išrinkta nauja valdyba: dr. F. Ignaitienė, dr. B. Paprockienė ir dr. R. Sal-daitienė.

Nelė Lapė įdomioje tarnyboje

NELĖ LAPĖ, muzikė, baigusi Ithaca universitetą bakalauro laipsniu muzikos srityje, vėliau perėjo į žurnalistiką, kuri jai visuomet buvo artima. Taip manome todėl, kad ji ir Vienybėje bendradarbiavo iš mažens, rašydavo ir eilėraščių.

Nelė Lapė jau eilę metų dirba, kaip redaktorės pa-

dejėja McCalls komerciniame žurnale, kuris vadinamas "Piece Goods Yarn & Notions Merchandiser".

Įdomu, betgi, tai, kad Nelė Lapė apie naujus audinius ir medžiagas nuolat kviečiama skaityti paskaitas madų parodose ir tekstilės ekspertų suvažiavimuose. Jos įdomūs reportažai pasirodo kiekviename žurnalo numeryje.

Nelė Lapė kalba viename audinių gamintojų suvažiavime Dallas, Texas.

PARDUODAMAS Vienybės kaiminystėje 2 šeimynų namas su puikiai įrengtais dviem butais; 7 ir 6 kambarių, su įruoštu vėsiniu, šiluma ir moderniškai įrengtu rūsiu pramogoms. Prie namo yra 3 automobiliams garažai. Nori skubiai parduoti. Kalna tik \$36,000. Telefonas 277-2890. Galite šaukti visą dieną sekm.

ISNUOMOJAMA: East New York rajone, 4 kambarių butas, naujaitremontuotas. Visi patogumai. Butas antrame aukšte. Prašoma kreiptis šiuo telefonu: HY 8 2829.

VIENYBĖS židinys iš Sunnyside ir Miller Ave. pusės. Namas atrodo lyg ir pilis. Bet, kaip ir visos pilys, reikalinga restauruoti.

Lietuviškieji židiniai Brooklyne

V. TYSLIAVIENĖ

- Rugsėjo 21 d. sekmadienio popietę subrudėjo visas Highland Boulevard rajonas, kai vienuoliai - pranciškoniai surengė savo būsimoji, milijono dolerių vertės. Kultūros židinio pašventinimą. Iškilmės vyko centrinio palociaus sodyboje, prie pat Highland parko, kur lankosi įvairiaspalviai piliečiai iš toliau.

Labai malonu, kad į šią apylinkę, kur Vienybė, tals pačiais lietuviškos tikslais, sukūrė savo židinį prieš dvyliką metų, dabar persikelia pranciškoniai - vienuoliai, su savo leidžiamu Darbininku.

Pranciškoniai, kaip ir Juozas Tysliava, turbūt susižavėjo "Brooklyno alpėmis". Tai aukščiausiaji vieta Brooklyne, paskendusi medžiuose. Nuo kalno galima matyti Atlanto įlanką ir Kennedy aerouosto žiburius. Susisiekimo atžvilgiu, rajonas nėra geras, tolokas nuo autobusų ir po-grindžio traukinių. Automobilių neturintiems bus sunku į tą pranciškonų židinį užkopti.

Bet keista, kad pranciškoniai iš lietuvių prašo net milijono dolerių tam Kultūriniam židiniui įkurti. Ar tas židinys tikrai bus

lietuvių ir išliks lietuvių rankose?

Atsižvelgiant į tai, kad per trumpą laiką lietuviai prarado net 22 parapijas įsteigtas lietuvių pinigais ir nuolat grėsia pavojus kitių netekti, tenka paabejoti ir dėl pranciškonų steigiamo Kultūros centro. Su New Yorku ir jos apylinkėmis blogiausia yra tai, kad čia neturime nei vieno rajono, kur lietuviai kompaktiniai gyventų, kaip pavyzdžiui Chicagos Marquette parke, ar Cicero, Ill. Lietuviai čia išsisklaidę po visus penkis valsčius ir ilgąją salą.

Būtų buvę ideališkiausia, jei pranciškoniai, vietoje Brooklyno, iš kurio lietuviai bėga tolyn, būtų nupirkę kokį milijonieriaus dvarą Long Islande ir ten steigę lietuvių "Country Club" su teniso aikštėmis, golfo laukais, plaukiojimo baseinu, sale šokiams ir koncertams, biblioteką ir t.t.

Tokio židinio, kur lietuviai su lietuviu galėtų susitikti be politikavimo, be pagležos ir neapykantos, tokio židinio New Yorko ir visiems lietuviams labiausiai reikia. Toks židinys apjungtų visus: ir senąją kartą, ir čia gimusius ir vėlesnius ateivius.

Buv. A. Sinušienės rezidencija, kurią ji nupirko už \$35,000 o pranciškoniams pardavė už \$82,000. Šiuose namuose pranciškoniai steigs savo vienūlyną. Kitus keturis namus šalia šios rezidencijos nugriaus ir statys koplyčią, patalpas laikraščiu ir Jaunimo Centrą.